

KRSCANSKA KULTURA-NE KLERIKALIZEM

Markizem kot izključni nauk o družbenem razvoju je bil zavržen s mnogimi argumenti — filozofskimi, sociološkimi, političnimi, gospodarskimi in zgodovinskimi, a najbolj korenito ga je odklonil Karel Capek ko je spoznal, da v marksistični dialektiki ni sledu ne mesta ljubezni kot odresilni dimenziji medčloveških odnosov.

"... ko bi imel preročstvo in... vso vednost in... vso vero... ljubezni pa bi ne imel, nisem nič... Ljubezen je potrpljiva, je dobrotljiva... se ne da razdražiti, ne misli hudega; se ne veseli krivice, veseli se pa resnice... Ljubezen nikoli ne mine..."

Sveti Pavel...

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

SLOVENSKA BIT — NE SOVINIZEM

Ceprav je v zgodovinsko-političnem kontekstu prve svetovne vojne bil za državno zvezo enakopravnih južnoslovenskih narodov in bi morda bil za položaj federacije enakopravnih južno-slovenskih držav v sklopu političnih silnic druge svetovne vojne, je Ivan Cankar kateorično odklonil sleherni jugoslovanstvo ker ga je našel v nasprotju s stvarnostjo slovenske narodne biti:

"Kakšno jugoslovanstvo vprašanje je kulturnem ali celo jezikovnem smislu zame sploh ne obstoja kot kulturi, ki je sad večstoletne separatne vzgoje... smo si med seboj veliko bolj tuji, nego je naš gorenjski, kmet trolskemu, ali pa goriški viničar furlanskemu".
Ivan Cankar

LETNIK XVIII — VOLUME XVIII 1. APRIL 1967

Published monthly by: Slovenian National Federation, of Canada, 646 Euclid Ave. Toronto, Ont. Canada.

ŠTEVILKA 4. — NUMBER 4

Nous avons le plaisir de joindre la presse ethnique de l'Ontario en souhaitant a nos collegues de la Belle Province un sejour agreable et fructueux a Toronto ainsi que dans les autres villes de l'Ontario.

Nous esperons que leur sejour servira a la cooperation plus profunde entre tous les groupes ethniques canadiens afin de faire du Canada un pays heureux pour tous les citoyens canadiens.

"Slovenska Država"

• Nova določila Zakona o otroških dodatkih v socialnem zavarovanju v Sloveniji urejajo, da ima odslej pravico prejemati otroške dodatke samo zavarovaneec, kjer ne odpade na člana gospodinjstva več kot 500 novih dinarjev mesečnih dohodkov iz delovnega razmerja oz. ne več kot 400 novih dinarjev, če ima zavarovaneec tudi dohodek iz kmetijstva ali kake druge dejavnosti, od katere mora plačevati davek. Dolež teh omejitev ni bilo.

JEZIK IN KULTURA — NEDOTAKLJIVE SVETINJE

CIRIL A. ŽEBOT

Na Veliki četrtek je THE NEW YORK TIMES objavil vznemirljivo poročilo svojega novega beograjskega dopisnika o nenadnem izbruhu novega spora med Hrvatini in Srbi glede „srbo-hrvaščine“ oz. „hrvato-srbsčine“. Zaradi izredne pomembnosti stvari opam, da bo mogoče o tem poročati že v aprilski številki SLOVENSKE DRŽAVE.

Oblika spora je na kratko naslednja. Dne 16. marca je 17 hrvatskih kulturnih ustanov in združenj izdalo skupen manifest, v katerem dolžijo zvezne oblasti v Beogradu, da uporabljajo in s tem pospešujejo neko različico „srbo-hrvaščine“, ki je izključno srbska. Na ta hrvaški manifest je odgovorilo društvo srbskih pisateljev z resolucijo, ki vsebuje nasprotno očitke, da so Hrvati srbo-hrvaščino pohrvatili in podobno. Ta navidez jezikovni spor je povzročil veliko politično vznemirjenje. Beograjski in zagrebški listi pišejo uvodnike, sestali so se odbori srbske in hrvaške partije, pripravljajo posebno sejo predsedstva jugo-partije in baje misli Tito sam o tem problemu imeti poseben govor na televiziji.

Ni dvoma, da ima ta jezikovno-kulturni spor tudi svoje politične vzroke in posledice. Izход je samo eden: Beograjske oblasti morajo brez odlaganja priznati popolno in politično nedotakljivo avtonomijo jezikov in kultur vseh narodov Jugoslavije. Zvezno poslovanje mora biti enakopravno v vseh narodnih jezikih.

Večina misli in stvari na svetu je zelo blizu drugih misli in stvari. To dejstvo pa ne daje razloga, da bi s politično prisilnostjo odpravljali razlike med malo različnimi pojavi. Če vseh 17 najvišjih hrvaških kulturnih ustanov in organizacij, med njimi tudi „Jugoslovenska akademija“ v Zagrebu, želi enodušno ohraniti in gljoti hrvaški književni jezik kot različni in neodvisen od sorodnega književnega jezika, je treba to hotenje brezpogojno spoštovati enako kot Angleži spoštujejo ameriško angleščino, Amerikanci pa angleško. Tudi flamščina ni istovetna s holandsčino in na svetu je mnogo podobnih primerov.

Tudi iz političnih razlogov bo koristno, če bodo čimprej preustili hrvaščino Hrvatini in srbsčino Srbem. Izjurna različnost vedno bogati, prisilna nivelizacija pa vedno slabi in večkrat uničuje. V interesu kulture in v korist nadaljnje evolucije h konfederativni ali drugačni mirni rešitvi vprašanja odnosov med suverenimi narodi sedanje Jugoslavije moramo želeti, da bi hrvaško-srbski spor o jeziku čimprej zaključili z dokončnim sporazumom o popolni svobodi in avtonomiji obeh sorodnih jezikov.

Buenos Aires, 16. marca 1967

SPOSTOVANI GOSPOD UREDNIK!

Člani konzorcija "Slovenskega državotvornega tiska" Vam pošiljajo iz svojega občnega zbora najlepše pozdrave. Zahvaljujemo se Vam, da ste leta in leta z vztrajnim in požrtvovalnim delom ohranili naše glavno glasilo in ga končno dvignili do višine in razmaha, ki mu daje poročstvo zmage.

Vam, upravniku in vsem sodelavcem naše najboljšje želje in slovenske pozdrave!

PAVLE VERBIC

VUK RUPNIK

KANADA ŽALUJE ZA SVOJIM VELIKIM SINOM

Danes darujemo mašo za zastopnika kraljice Georgea Phillasa Vaniera čigar smrt žaluje ljudstvo obžaluje in čigar življenje se bo hvalečni narod spominjal z veseljem. Življenje zastopnika kraljice so vodili visoki izdelali, krepila ga je neomajna zvestoba Bogu, hranila ga pristna ljubezen do ljudi, krasila so ga velika in velikodušna dela — in kot tak je navdih vsem, ki nosijo krščansko ime. George Vanier je s svojo zvestobo svojemu klicu dokazal, da more globoko veren človek doprinesiti trajen prispevek občestvu in svetu. Istega Kristusa, ki ga dnevno srečeval v euharistiji, je prinčal s sabo v vsa področja dejavnosti in jih izboljševal. Vanier je bil vojak, in sicer odlični vojak, toda kljub temu je bilo njegovo orožje večino njegovega življenja križ in ne meč. Morda se bomo spominjali tega najbolj priljubljenega Kanadčana najbolj zaradi njegovih prizadevanj, da bi povezal ljudstva Kanade v harmonično družino, kjer bodo prevladovali bratstvo, pravičnost, in medsebojno spoštovanje nad silami sporov, neednosti in obupa. Njegov spomin bo spoštovan tudi zaradi njegove globoke zaskrbljenosti za vrednote družinskega življenja, ki ga simbolizira Vanier Family Institute. Jasno je spoznal, da je mogoče graditi zdrav narod le na trdnem duhovnem temelju, ki ga pripravlja polno družinsko življenje. V dobi, v kateri se le prepočisto šopiri cinizem, nam daje Vanierovo življenje tole poslanico: zlasti danes potrebujemo odlike in darove, ki jih je on posvetil človeku — integriteto, čast, preprostost, pogum in upanje. Njegovo življenje vsebuje odgovor na mnoga vprašanja, ki nas teže. Ko nadaljujemo s to spominsko proslavo, molimo, da bo poklican v veselje blaženih; in prosimo za moč, da bomo živeli vredno velikega in plemenitega moža, ki ga sedaj prisrčno priporočamo njegovemu Gospodu.

V počastitev spomina pok. general Vaniera, zastopnika kraljice v Kanadi, objavljamo prevod komemorativne pridige profesorja klasike preč. dr. Geralda Powerja ob priliki žalne maše v vseučiliški kapeli v Antigonishu.

Uredništvo

Pokojni general George Phillas Vanier, zastopnik kraljice v Kanadi.

Our Welcome to French Canadian Journalists

From April 7th to April 11th, over 50 French Canadian journalists will visit Toronto, The Niagara Peninsula, Sudbury and the Denison Mines at Elliot Lake, on a friendship tour, organized by the Canadian Ethnic Press Federation and in the Province of Ontario by the Canadian Ethnic Press Association of Ontario.

The French Canadian guests are members of two organizations: L'Union Canadienne des Journalistes de Langue Francaise and La Federation des hebdomadaires du Canada Francais. The initiative for the tour came from the leaders of the Ethnic press who felt that Canada needs co-operation between its components parts and that such co-operation can result only from mutual acquaintance with problems, aspirations and feelings of the races and groups which inhabit our country.

(With this intention in mind, over 50 editors of various non-English and non-French newspapers toured last fall "la belle Province", and with the same intention and warm feelings the ethnic press welcomes the French Canadian editors in Toronto and in the Province of Ontario. Thanks to the understanding and generous support of the Government of our Province and of the City of Toronto, the Ethnic press will

be able to return the hospitality which marked the tour of the ethnic editors around the Province of Quebec.

Our warm welcome goes, however, beyond the official receptions. We sincerely greet the French Canadian editors on behalf of nearly one third of the population of Canada who are neither of French nor of Anglo-Saxon background, but are genuinely interested in the future of Canada, in justice for every group and in equal opportunities for every Canadian. The so-called ethnic groups came of age and made a long way from the homesteads in the prairies of the 1890's and from the mining camps of the 1930's, not only to the cities, but also into all professions, trades and business. They are deeply interested in the destiny of the country which they helped to build and which became their homeland.

No other profession has such a part in influencing the course of political events of a nation as the newspapermen have. We welcome the French Canadian editors sincerely convinced that they will use this visit to Toronto and Ontario in order to strengthen the ties of friendship and co-operation between our Provinces, but also between all groups and all Canadians. J.M. Kirschbaum, Ph.D., LL.D. President, Canadian Ethnic Press Association of Ontario.

CLOVEK IN NJEGOV SVET

28. aprila se bodo odprla vrata svetovne razstave v Montrealu. Montrealska svetovna razstava ne bo ne prva in ne zadnja. V mnogočem bo podobna vsem drugim, ki so že bile, in vsem, ki ji bodo še sledile. Nekaj različne bo prispevalo dejstvo, da bo ta razstava del proslave kanadske stoletnice obstoja kot posebna država, nekaj tudi, da je bil del razstavišča do nedavnega še rečni kanal, nekaj morda, da obljublja, da bo dala vplačana vstopnica obiskovalcem dostop do večjega številca razstav brez posebnega doplačila kot je bilo to v navadi, da bo prevoz med posameznimi razstavišči brezplačen in da bo na razpolago obsežen prostor za oddih. Posebnost bo tudi, da bodo imele vse krščanske Cerkev skupen paviljon in

ne več vsaka svojega. In morda še kaj.

Nekaj res posebnega pa je geslo razstave: CLOVEK IN NJEGOV SVET.

Geslo je bilo povzeto po knjigi, ki jo je napisal padli francoski letalec Antoine de Saint Exupery — Terre des Hommes. V angleščini je izšla knjiga pod naslovom: Wind, Sand and Stars (1939). V skrajšani obliki jo vsebuje letošnja aprilka številka Rider's Digesta. V njej je izrazil pisec svojo filozofijo človeka, ki jo je razbral iz življenjskih zgodbi ljudi, s katerimi je živel:

„Biti človek pomeni biti odgovoren.“

V njej je tudi podčrtal, na kar mnogokrat pozabljamo v današnjem razklanem svetu: „Z besedami, ki nasprotujejo, izražamo končno vsi isti vzvišeni zagon. Niso naši cilji, ki nas razvršča-

jo v nasprotno tabore — vsi cilji vodijo do istega — ampak naše metode, ki so plod naših razlik v mišljenju.“ In kaj je ta vzvišeni zagon? „Ničče ne more svobodno niti zadihati, če ne deli z drugim skupnega in nesebičnega cilja. Življenje nas je naučilo, da ljubezen ni v gledanju drug drugega, marveč v gledanju navzven skupno v isto smer. Ni prijateljstva razen v povezanosti v istem visokem naponu. Celu v dobi našega snovnega blagostanja mora biti tako, kajti kako bi bilo mogoče sicer razumeti srečo, ki jo čutim, kadar delim zadnjo drobtino z drugimi v puščavi?“

Nekdo je zapisal podobno misel:

„Sonce je simbol božje volje, Boga samega. Njegovi žarki so božja volja za vsakogar posebej.“ (da je na 2. strani)

Kljub 600 brezposelnim strokovnjakom nima slovensko gospodarstvo dovolj usposobljenih vodnikov

Vojko Černelič je objavil v Delu (22. oktobra 1966) več podatkov iz študij republiškega tajništva za delo in Zavoda SRS za zaposlovanje, ki se nanašajo na strokovno usposobljenost delovnih moči v Sloveniji.

Po teh podatkih je npr. v kovinski industriji le 12 strokovnjakov z visokošolsko izobrazbo na 1.000 zaposlenih (državno povprečje je 17) in le 15 v elektroindustriji (državno povprečje je 28).

V industriji, kmetijstvu, gozdarstvu, gradbeništvu in prometu ima na mestih, za katera je predpisana visokošolska izobrazba, odgovarjajočo izobrazbo samo 35 odstotkov osebja, 17 odstotkov jih ima samo nižjo strokovno izobrazbo in 1,5 odstotkov pa celo samo ljudskošolsko izobrazbo (nekateri celo nepopolno).

DIPLOMACIJA IN CIVILIZACIJA

V marčni številki SLOVENSKE DRŽAVE smo v prevodu objavili komentar profesorja Cirila Žebota o sočasnem bombardiranju jugoslovenskih predstavništva v Kanadi in Združenih državah. Žebotov komentar ni bil le originalen in zanimiv, temveč je tudi obrnil pozornost v smer, kjer se zdi, da je iskati izvor

teh napadov, ki jih je profesor Žebot obsodil.

Tudi uredništvo SLOVENSKE DRŽAVE odločno obsoja atentate na jugoslovenske ambasade in konzulate ne glede na to, kdo jih je izvršil. Diplomatska imuniteta in ekstrateritorialnost sta med osnovami civilizacije in mirnega sožitja držav. Tega naj bi se v bodoče zavedale tudi jugoslovenske oblasti, da ne bodo

Tudi na mestih, ki zahtevajo srednješolsko izobrazbo, izpolnjuje predpisane pogoje samo 37 odstotkov na takih mestih zaposlenih. Višjo izobrazbo kot zahtevano pa ima znatno število oseb, ki so zaposlene na mestih, ki zahtevajo samo poklicno šolo ali izobrazbo kvalificiranega delavca. Enako ima na mestih, ki zahtevajo samo priučitev, 55 tisoč delavcev strokovno kvalifikacijo ali celo visoko kvalifikacijo — tako so vodstvena mesta zasledena v veliki meri z osebami, ki imajo pre malo izobrazbe, nižja mesta pa prav tako v veliki meri z osebami, ki imajo višjo izobrazbo kot bi jo za opravljano delo potrebovali. Prvi so ovira za gospodarstvo, ker niso dovolj kvalificirani, drugi pa ne morejo izkoristiti svojih sposobnosti, ki so jih pridobili z izobrazbo.

Nič boljši ni položaj v upravnih in tehničnih službah. Pisec ugotavlja: „Ob tej ugotovitvi lahko razumemo, zakaj gospodarske organizacije nimajo kadrovskih planov za strokovni naraščaj in zanj v gospodarstvu dve tretjini delovnih mest zasledajo ljudje z neustrezno izobrazbo.“

Pisec dolži tudi podjetja, da ne najemajo dovolj oseb z visokošolsko izobrazbo na vodilna mesta. Le tako je namreč mogoče razumeti, da imajo podjetja v Sloveniji celo manj oseb z visokošolsko izobrazbo kot ostala Jugoslavija (nadaljnji primer so tehnični direktorji — v Sloveniji jih ima le 47 odstotkov visokošolsko izobrazbo, v ostali Jugoslaviji 56,3 odstotkov), na drugi strani pa je bilo julija 1966 brezposelnih 600 strokovnih delavcev z visoko, višjo in srednjo izobrazbo.

več dovoljevale organiziranega nasilja nad tujimi predstavništvi v Jugoslaviji kot so ga dopustile proti ameriški misiji v Zagrebu.

Uredništvo SLOVENSKE DRŽAVE

NOVA SOCIALNA OKROZNICA
V svojem velikonočnem nagovoru je omenil papež Pavel VI., da bo

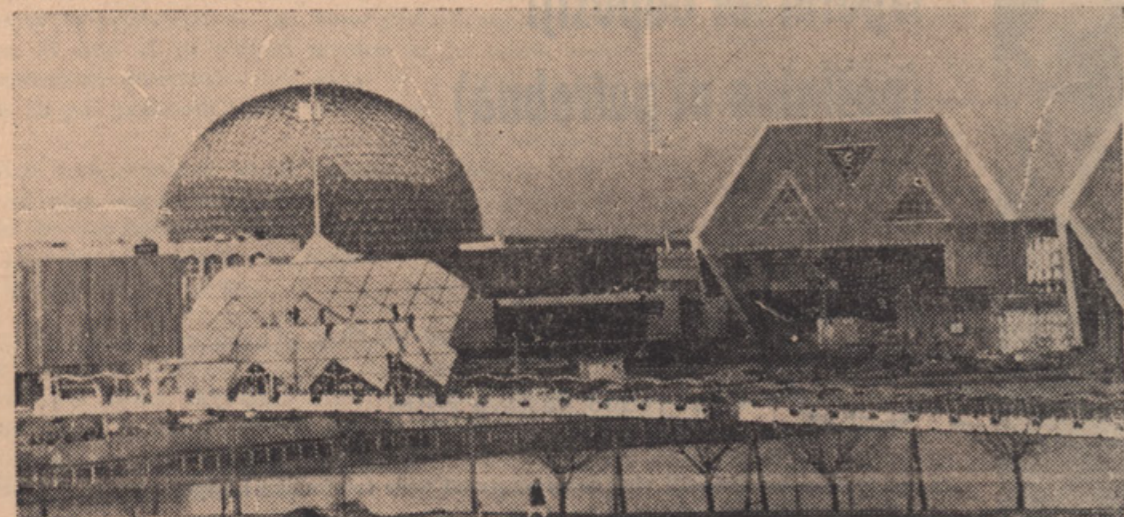
izdal naslednji terek svojo peto okrožnico.

Okrožnica se začneja z besedami „Populorum progressio“ (Razvoj narodov) in govori o družbenih in gospodarskih vprašanjih.

Novičarji so naglašali, da se je prvič zgodilo, da je Cerkev priznala državam pravico do vzgoje in razširjanja informacije glede možnosti omejitve rojstev. Pri tem so pozabili, da je bilo to že vsebovano v pastoralni konstituciji Cerkev v sedanjem svetu, kjer so škofje zapisali:

Ljudstvo je treba tudi na pameten način poučiti o znanstvenem napredku pri raziskovanju načinov, ki naj omogočijo staršem uravnati število otrok in ki so dobro izpričani kot varni in ki je njihova skladnost z nravnim redom dognana“ (št. 87,3).

Okrožnica vztraja, da je uveljavljanje družbene in ekonomske pravičnosti pogoj za svetovni mir. Obsoja kapitalizem, v kolikor smatra dobiček za vodilo gospodarskega napredka in zagovarja večje obdavčenje bogatih za financiranje programov za odpravo revščine. Predlaga tudi ustanovitev mednarodnega sklada za pomoč manj razvitim deželam, v katerega naj bi države prispevale del denarja, ki ga sedaj porabljajo za oboroževanje. Tudi ta okrožnica ni namenjena samo katoličanom, marveč „vsem ljudem dobre volje“.

SLOVENSKA DRŽAVA
For a free Slovenia
Published monthly by
Slovenian National Federation
of Canada,

Edited by: Editorial Board
Address: 646 Euclid Ave., Toronto, Ont.
Canada

Subscription rates:
\$4 per year, 30¢ per copy
Advertising
1 column x 1"
\$2.80

Toronto

• **Kiwanis Festival.** Več učenec in učenk Fojsove harmonikarske šole v Torontu se je letos udeležilo tekmovanja na glasbenem Kiwanis Festivalu. Harmonikar Ciril Plečko je v skupini tekmovalcev izpod 14. leta starosti dosegel prvo mesto. Gdč. Marija Babič je dobila drugo mesto v skupini izpod 21. leta. Gdč. Silvija Ovcjak si je osvojila drugo mesto v skupini izbranih tekmovalcev harmonikarjev. Zopet v drugi skupini si je pridobil pohvalno mesto g. Drago Malajner. Mladim in spretnim harmonikarjem čestitamo!

• **Velikonočni prazniki.** — Duhovne obnove v cvetnem in velikem tednu so pripravljale slovenske vernike na velikonočne praznike. Pri Mariji Pomagaj je vodil duhovno obnovo p. Fortunat Zorman, OFM, in pri Brezmadežni v New Toronto misijonar, č.g. Karel Wolbang, C.M. Verniki so se odzvali v lepem številu. V obeh slovenskih cerkvah in po mnogih domovih, ki so bolj oddaljeni od cerkve, smo imeli na veliko soboto tradicionalni blagoslov velikonočnih jedil. Upajmo, da bomo ohranili še dolge leta ta pristni slovenski običaj! Na velikonočno nedeljo pa sta bili obe župnijski cerkvi premajhni, tolik je bil obisk vernikov.

Cleveland

• Slovenski mož leta.

Na slavnostnem banketu Zveze Slovencev narodnih domov v Clevelandu, ki je bil v nedeljo 12. marca v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju, so počastili kot slovenskega "moža leta" v Clevelandu g. Tonya Petkoviča, ki vodi na clevelandski narodnostni radijski postaji WXEN-FM vsakodnevni spored "Tony's polka party" na katerem igra večina plošče slovenskih ameriških polka ansamblov.

• Slovenski misijom.

Od 13. do 18. marca je bil v cerkvi Marije Vnebovzete na Holmes Ave. slovenski misijom, ki ga je vodil p. Atanazij, OFM.

• Predavanje.

V soboto zvečer 18. marca je predaval v okviru krajevnega društva ZSPB Tabor g. Zdravko Novak o temi: Razni organizacijski problemi" v Slovenskem domu na Holmes Ave.

• Cerkevni koncert

V nedeljo popoldan 19. marca je cerkveni pevski zbor fare Marije Vnebovzete "Ilirija" v tamkašnji cerkvi izvedel pod vodstvom svojega organista g. Martina Račkarja angleško velikončno kantato za orgle, zbor, kvartet in soliste "Hail the Victor".

• Telovadna akademija.

Slovenska telovadna zveza v Clevelandu je v nedeljo popoldan 19. marca v šentiviški dvorani priredila pod vodstvom svojega staroste g. Janeza Varška zopet lepo telovadno akademijo. Spored je obsegal proste in simbolične vaje, talno in orodno, telovadbo. Orodne telovadbo so izvajali na dvovišinski bradlji, konju in bradlji. Nastopali so naraščajniki in naraščajnice, mladi in mladenke, člani in članice.

• Novice iz Slovenije na radiu.

Slovenski radijski spored "Pesmi in melodije iz lepe Slovenije" na postaji WXEN-FM je koncem februarja razširil svojo oddajo devnih poročil o svetovnih dogodkih z najnovejšimi novicami iz Slovenije o splošnih, političnih, kulturnih in športnih dogodkih ter smrtnimi oznanili. Poročila ureja in podaja g. Pavle Borštnik. Razširitev sporeda z novicami iz Slovenije je zelo povečala pomembnost te

ALI ŽE VESTE...!

— da ima Ljubljana že 180.000 prebivalcev, toda da je v komunistični partiji včlanjenih samo 16.000 Ljubljančanov, in med temi jih je 739 mlajših kot 25 let, kar povzroča vodilnim komunistom velike skrbi za bodočnost, ker se mladina zanima za vse, razen za komunizem;

— da je socialistična oblast delovnega ljudstva ustvarila za slovenskega delavca tak raj, da morajo nekateri vajenci delati tudi po 12 ur na dan obvezno, brez slehernega priznanja ali nagrade. Zato ni čudno, da je vajenec v družbenem sektorju (t. j. v državnih, podržavnih in drugih "družbenih" podjetjih) čedalje manj, med tem ko jih je v zasebnem sektorju (privatne obrti) čedalje več; (vajenci že dobro vedo, kje je boljši kruh in boljša bodočnost);

— da je pri jugoslovanski Zvezni gospodarski zbornici tudi posebni odbor za "odpadni material", ki je ugovoril, da bo treba letos uvažati star papir in staro železo. Letos bo Jugoslavija morala z devizami odkupiti in uvoziti 20 tisoč ton starega papirja in 200 tisoč ton železnih odpadkov;

— da ima Agrostroj v Ljubljani že licenco za proizvodnjo kosilnic v kooperaciji s tujim podjetjem, le deviz za uvoz se,

CLOVEK IN NJEGOV SVET

(dalje s l. strani)
„Napreduj proti soncu v luči svojega žarka (ki je različen in svojski od vsakega drugega) in izpolni ta posebni, čudoviti nareč, ki ga je pripravil Bog zate...“

„Kolikor bliže prihajajo žarki do sonca, toliko bliže so si tudi med seboj. Tudi mi bomo toliko bliže drug drugemu, kolikor bliže bomo Bogu — z vedno bolj zvestim izpolnjevanjem Njegove volje.“

„Dokler ne postanemo vsi eno.“ (Chiara Lubich, The Christian Eye, New City VII-1, str. 20)
Ko smo dnevno izpostavljeni novicam o vojnih žrtvah, revolucijah, krivicah, izžemanjih in zaničevanju človeških vrednot, je lahko postati pesimist. Toda, kdor ima odprte oči, opazi tudi znake naraščajočega soglasja.

Gotski slog, umetniški izraz miselnosti srednjega veka in v mnogih ozirih vsaj osrčja krščanstva še dolgo pozneje, je usmerjal človekov pogled v nebo. Prešeren si je privoščil besedno igro in zapisal „ne bo“, in marksisti so razglasili vero za „opij za ljudstvo“. Ne bilo bi težko navesti primerov iz verske literature in zgledeov takimenovanih kristjanov, ki so dajali dovolj podlage za take zmote, toda vsaj v načelu priznava danes tudi katoliška Cerkev, da je v ospredju vsega človek, idealno seveda naravnani na Boga, čigar odpora je, pa vendar človek, četudi se svojega izvora in namena ne zaveda ali ga celo zanika. V pastoralni konstituciji o Cerkvji v sedanjem svetu odgovarja na vprašanje, kaj je človek in kakšen je zadnji smisel njegove dejavnosti v svetu: „Po skoraj soglasnem mišljenju vernih in nevernih ljudi je vse, kar biva na zemlji treba naravnati na človeka kot središče in višek vsega zemeljskega“ (12-1).

Tako bo pričujoča razstava več kot trgovski ali turistični dogodek. Uvrstila se bo med upanje vzbujajoče znake sodobnosti, da bo človek, ko bo razmišljal o sebi kot raziskovalcu, proizvajalcu, stvarjalcu in skrbniku (vidiki, ki razčlenjajo glavno misel — človek in njegov svet), našel tudi primeren način za mirno sožitje v družbi. Morda bodo številni obiskovalci kljub izpostavljenju številnim razstavam in zabavam le slišali misel, ki jo je Saint Exupery razbral med divjanjem vojne:

„Zakaj naj bi sovražili drug drugega? Vsi živimo v istem vzroku, vsi se rodimo v življenje na istem planetu in smo moštvo iste ladje. Da osvobodimo človeka, je dovolj, da pomagamo drug drugemu spoznati, da obstaja cilj, h kateremu stremi vse človeštvo. Zakaj naj ne bi skupno stremeli k cilju, saj je cilj tisto, kar nas združuje?“

Ce bo organizatorjem razstave uspelo posredovati to misel razstavljajočim narodom in milijonom obiskovalcem, zaslužijo Nobelovo mirovno nagrado.

—dreš

stavnih delov in pričetek proizvodnje nekaterih delov v lastnem podjetju se ni. Če bodo torej devize bo slovenski kmet kosil z motorjem, drugače pa zopet na roko;

— da je družbeno gospodarstvo doseglo lani lep napredek tudi v vinarstvu, kajti lani so po raznih državnih vinarnah pridelali 5.000 vagonov takega vina, ki ni zrastle v vinogradih, ampak v vinskih kletih, kjer so ga kletarji naredili iz vode in raznih dodatkov. Strokovnjaki za vinarstvo v Mariboru pravijo, da je včasih težko ugotoviti, katero vino je ponarejeno ali narejeno v kleti in da v laboratorijih lahko ugotove sestavine vina, ne pa tudi, kako so prišle vanj, in da so razumno mali stroški "proizvodnje" takega vina v kleti marsikoga zapeljejo, da se loti takega dela. Tako pravijo strokovnjaki. Kmetje pa pravijo: „Vrnite nam nazaj naše vinograde in pridelali bomo več naravnega in pristnega slovenskega vina, vrednega naših goric.“

— da se ljudje sprašujejo, kdo neki bo letos kriv... Lani je bila namreč kriva vsega — odjuga. Letos pa kaže, da bo razburjenje trajalo tudi še potem, ko se bo narava umirila ko se bo zemlja odtajala in posušila, ko bodo ceste sposobne sprejeti teška vozila brez nevarnosti, da bi se pod njimi udrele in pokvarile. Po sklepu Izvršnega sveta ne bodo smeli v Sloveniji voziti teški tovorni avtomobili, prihodnje leto pa tudi ne večji avtobusi. Omejitve bodo baje trajne. Tako rešuje socializem za Slovenijo življenjsko važne ceste. Po vsej Sloveniji se dviga val protestov, zakaj morajo samo Slovenci trpeti škodo zaradi slabih cest in da je vendar že treba nekaj storiti, drugače bodo ceste v Sloveniji popolnoma propadale—in z njimi tudi blagovni in turistični promet;

— da bodo najbolj brezskrbni za zaposlitev v prihodnjih letih tisti, ki si bodo izbrali poklice v prosveti, kajti fiziko, kemijo, biologijo, matematiko in tuje jezike poučujejo zdaj v slovenskih šolah ljudje, od katerih ima le 40 ali 35 odstotkov ustrezno izobrazbo;

— da izkazuje Murska Sobota — po dvajsetih letih socialističnega gospodarstva, da je imela pred vojno (1941) tri hotele, zdaj ima le dva; dve kavarni, zdaj ima le eno; devet restavracij in gostiln, zdaj ima le 7; imeli so tudi dva obrata družbene prehrane, zdaj pa nimajo nobenega.... Vrh vsega pa je Murska Sobota imela pred vojno 3.700 prebivalcev, zdaj pa jih ima 7 tisoč!

— da bodo na področju Bleda, ki zajema radovljiško in jeseniško občino letos posekali 190.000 kubikov lesa, največ v „družbenih gozdovih“;

— da bodo elektrificirali Kozji vrh tako, da bodo občani morali podpreti akcijo s „prodajo domačega lelsa“;

— da bodo letos dokončno asfaltirali preostali del ceste med Slovensko Bistrico in Ptujem, ki je ostal v dolžini 7 kilometrov

skozi Pragersko nedokončan — in sicer šele sedaj, ko so se prebivalci Pragerskega obvezali, „da bodo precejšen del sredstev kar sami zbrali v obliki krajevnega samoprispjevka“;

— da so v občinah Mengeš in Trzin uvedli krajevni „samoprispjevki“ za ureditev kanalizacije in zgraditev vodovoda in da bodo plačevanje tega „samoprispjevka“ — podaljšali, če ne bodo nabrali dovolj denarja.

RIM

ITALIJA

HOTEL 'BLED'

Via S. Croce in Gerusalemme 40
ROMA — (Tel. 777-102)

Rojaki ali potujete v Rim? Sprejem na letališču ali železnici, ogled Rima, prenočišče, domača hrana itd., Vse te skrbi bodo odveč če se boste obrnili na:
Vinko A. LEVSTIK - lastnik

OBVESTILO

DELODAJALCEM IN DELOJEMALCEM
V POLJEDELSKIH IN ZELENJADNIH PODJETJIH

BREZPOSELNO ZAVAROVANJE BO OD
PRVEGA APRILA 1967. KRILU VSE USLUŽBENCE PRI

KMETIJAH ZIVINOREJAH NASADIH MLADIK

POKRTIHIH VRTOVIH GOJILCIH SADJA, SOČIVJA

IN CVETLIC

DELODAJALCI

ZAHTEVAJTE TISKANICE—če se istih niste dobili — v njih so popisane vse vaše nove dolžnosti. Takoj si jih oskrbite od Unemployment Insurance Commission.

PRIJAVITE SE KOT DELODAJALEC — Kakor hitro je mogoče se prijavite pri najbližnjem uradu Unemployment Insurance Commission. To je važno, ker je brezposelno zavarovanje obvezno, če namenjate delavce.

DOVOLILNICA ZA NAKUP ZNAMKIC — Po prijavi, če imate delavce, ki morajo biti zavarovani, vam bo "Commission" poslala dovoljenje za nakup brezposelnih znamkic in vse dodatne potrebne informacije, kot so: katere delavce zavarujete, kakšna so vplačila kako prilepiti znamkice v delavčeve knjižice, kakšna potrdila morate hraniti i.t.d.

DELOJEMALCI

POIZVEDITE, CE MORATE BITI ZAVAROVAN — Povprašajte na najbližnjem uradu Unemployment Insurance Commission, kjer vam bodo to lahko povedali. Po programu nekateri delavci niso zavarovani. STEVILKA SOCIALNEGA ZAVAROVANJA — Vsak uslužbenec jo mora imeti. Prijavne pole dobite pri uradu Unemployment Insurance Commission, kakor tudi v večini poštinih uradov.

Izpolnite te forme, odpošljite jih na Unemployment Insurance Commission. Za to ni nobene prijavnine. BREZPOSELNA ZAVAROVALNA KNJIGA. — Če ste zavarovani jo morate imeti. Dobite jo pri najbližnjem uradu Unemployment Insurance Commission. Čisto preprosto: date vaše polno ime, dan rojstva in številko Socialnega zavarovanja. Za to ni nobene prijavnine.

UNEMPLOYMENT INSURANCE COMMISSION
GOVERNMENT OF CANADA

Postali izvedenec za izmenjavo naslova ob preselitvi

pojdi na poštni urad,
vzemi brezplačno karlo za
izpremembo naslova, jo
izpolni ter odpošlji
(poštnina ni potrebna)

naj ve ves svet
kje si in dobil
boš redno dostavo pošte

Za vse poštne informacije vidi rumene strani vaše telefonske knjige.

PROBLEMI SO, PROGRAMOV NI

Programsko nejasnost povzroča podrejenost kulturne politike finančni, bolj bi bilo reči aritmetiki kot politiki.

Vsi vemo, da je razvoj kulture odvisen od materialnega položaja skupnosti. Družba ne more enostavno pristati, da bi financirala vsakršen razmah kulturnih dejavnosti. Družbena skupnost ustvarja pogoje za razvijanje kulturnih in umetniških dejavnosti ter za zadovoljevanje kulturnih in umetniških potreb občanov (42. člen Ustave SRS). Toda finančna in kulturna politika v naši praksi dostikrat ne vsta ena za drugo.

Finančni organi določajo razmerje družbe do znanstvenih društev; „pritisli na dotacije je treba zmanjšati“, proračun čim bolj očistiti, dejavnosti naj financirajo ustanovitelj, skupnosti, gospodarske organizacije... Končno so kulturne dobrine tudi dotične... Da, toda odnosa med ponudbo in povpraševanjem ne določajo samo ce-

SAMOUPRAVNA ROMANTIKA

...hudo grešijo tisti, ki štejejo delo v „negospodarstvu za neproduktivno, delavce na tem področju pa za nekakšne družbene parazite.

Bistvo samoupravljanja na področjih, o katerih govorimo, vidimo predvsem v svobodi prostovoljnega in znanstvenega dela ter kulturnega ustvarjanja, v svobodi pred vsakršnim vmešavanjem s strani kateregakoli zunanjega dejavnika, pa najsi bil ta dejavnik tudi država z njeno birokracijo. Ravno iz te okoliščine izhaja spoznanje o tem, da proračunsko financiranje takšnih dejavnosti ni združljivo s samoupravnim sistemom.

Ravno zaradi tega, ker sredstev ni zadosti sta v razmišljanjih o dohodku negospodarskih dejavnosti, oziroma tistih med njimi, o katerih govorimo, v enaki meri prisotni dve skrajnosti. Eno od njih izraža zahteva za proračunski financiranje, oziroma za „vracanje na budžet“. Drugo pa izražajo takšne ideje, ki so spričo materialnega položaja, v kakršnem smo, neizvedljive in ki jih nosi zagon nekakšne samoupravne romantike. Relativna nezadostnost sredstev, s katerimi razpolagamo, narekuje določeno demokratično disciplino, ki postavlja realno rešitev zastavljenih vprašanj najbrž nekam med obe skrajnosti. Vsaka romantična ali pa celo utopično prehitavanje nujno ostaja samo na ravni nekakšnega normantizma, medtem ko se realno življenje odvijata po svoji notranji logiki mimo normativnih deklaracij, večkrat pa tudi proti njim.

Mar ne ponuja ravno ta notranja logika objektivnega družbenega dogajanja tega, da se za

ne, izraža tudi odnos dveh strani in mimo tržne cene (stroškov) še družbeno vrednost teh dobrin. Sicer bi bilo vse tako preprosto kot pri opustitvi nerentabilnih železniških prog. Pa ni tako. Zato se nam upira zgolj finančni način obravnavanja kulture pri določanju njenega položaja.

Zelimo predvsem ugotoviti naslednje: problemi so, programov ni. Na nobenem področju se zato ne borimo dovolj sistematično in učinkovito za uresničenje nekih nalog ali programov, temveč jih kompromisarsko oblikujemo sproti kakor to nakazujejo možnosti. To prakso bi kazalo spremeniti iz dveh razlogov: da jasno spoznamo, kaj zmoremo in kaj smo dolžni. Zdej prevladuje vtis, da v razvijanju kulture in njenih samoupravnih funkcij zaostajamo za razvojem na drugih področjih. Kaže, da naša družbena reforma tudi to vprašanje postavlja na dnevni red.

Avguštin Lah, Naši razgledi, 26. nov. 1966

KRIZA ŠOLSTVA V SLOVENIJI

Rudolf Cuješ

Med zakonske predloge slovenske komunistične vlade, ki so izzvali najobsežnejše komentarje in reakcijo najrazličnejših skupin, spada gotovo predlog zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja.

DOSEDANJE STANJE

Komunistični družbeni red je odmeril finančno odgovornost po šolski reformi, ki se je začela z zakonom o šolstvu 1. 1958 in se zaključila s poedinimi šolskimi zakoni v letih 1959 in 1960, sleden-

do možnosti. To prakso bi kazalo spremeniti iz dveh razlogov: da jasno spoznamo, kaj zmoremo in kaj smo dolžni. Zdej prevladuje vtis, da v razvijanju kulture in njenih samoupravnih funkcij zaostajamo za razvojem na drugih področjih. Kaže, da naša družbena reforma tudi to vprašanje postavlja na dnevni red.

NOVI ZVEZNI ZAKON

Pred kakima dvema letoma je stopil v veljavo okvirni zvezni zakon Jugoslavije o finančnih sredstvih za izobraževanje in vzgojo. Ta okvirni zakon je naročil, naj izdajo poedine republike bolj konkretne zakone, ki bodo izvedle splošna načela zveznega zakona tako, da se bodo začeli izvedati splošna načela zveznega leta 1967.

Lansko poletje je predložil republiški sekretariat za prosveto in kulturo v javno razpravo svoj osnutek republiškega zakona. Po daljših razpravah je nato predložil v začetku novembra republiški skupščini izvršni svet izpopolnjeno besedilo kot osnutek zakona. Objava osnutka je vzbudila toliko razprav in očitkov, da razne prizadete ustanove niso bile pravočasno zaslišane, obenem pa tudi toliko protestov, da so se odločili podaljšati čas za sprejem zakona do 1. aprila 1967 in ohranitev dosedanjega načina financiranja vsaj do konca junija 1967.

GLAVNE POTEZE ZAKONSKEGA PREDLOGA

Zakonski predlog ustanavlja nove družbene ustanove, ki jih doslej ni bilo; izobraževalne skupnosti, deset po številu. Po prvotni zamisli bi bile to predvsem vzgojne ustanove, po zakonskem predlogu pa se je težišče prevladalo na občane. Po čl. 7 predloga sestavljajo izobraževalne skupnosti občani, izobraževalni zavodi, delovne organizacije v gospodarstvu in družbenih službah ter druge zainteresirani organizacije.

Predlog predvideva tri vrste izobraževalnih skupnosti:

1) temeljna izobraževalna skupnost skrbi za izobraževanje vseh svojih občanov in je odgovorna za vse vrste šolstva z izjemo srednjega strokovnega šolstva na svojem področju ter za stroške šolanja svojih občanov v šolah na področjih drugih izobraževalnih skupnosti. Predvidenih je deset takih skupnosti: celjska, goriška, primorska, ljubljanska, gorenjska mariborska, prekmurska, dolenska, korška

2) posebne izobraževalne skupnosti za eno ali več panog gospodarstva — za srednje strokovne šole (za področje cele Slovenije)

3) republiška izobraževalna skupnost kot povezujoča skupnost, ki naj skrbi za dopolnilna sredstva ter zagotavlja medsebojno povezanost in sodelovanje. V skladu s skupščino Slovenije določa tudi ceno izobraževanja za posamezne vrste izobraževalnih dejavnosti.

VIRI DOHODKOV

Zakonski predlog predvideva dve vrsti dohodkov za temeljne skupnosti: stalne ali obvezne in nestalne ali dopolnilne.

Vsaka občina mora določiti vsaj 2,9% osebnega dohodka iz delovnega razmerja in najmanj 51% od prispevka, ki pripada občini iz osebnega dohodka od kmetijske dejavnosti, samostojne obrti in drugih samostojnih gospodarskih dejavnosti intelektualnih storitev, avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšanj. Enako mora določiti za šolstvo najmanj 0,4% od osnove, od katere se plačuje občinski davek od blagovnega prometa na drobno.

V sklad izobraževalne skupnosti se vlagajo tudi sredstva, ki jih ji dajejo občani, delovne organizacije, druge družbene pravne osebe in državni organi. Enako pripevek iz sredstev za investicije, kakor tudi šolnina učencev iz področij drugih temeljnih skupnosti (plačevalci bi se samo razlikovali, ker bo verjetno imela vsaka skupnost tudi nekaj svojih učencev na področjih drugih skupnosti; za strokovne šole izravnava ne bo potrebna ker bo skupnost obsegala celotno republiško ozemlje).

Poedine šole bodo imele tudi še lastne dohodke (prispevki staršev za malice, za nadzorstvo predšolskih otrok, najemnino za predavalnice in pdb.) Strokovne šole bodo vzdrževale predvsem poedine gospodarske panoge, katerim šole služijo (kmetijstvo za kmetijske, blagovni promet za trgovske in gostinske srednje šole, itd.).

OBVEZNOSTI TEMELJNIH IZOBRAŽEVALNIH SKUPNOSTI

Zakonski predlog določa obveznosti, ki jih mora nuditi vsaka temeljna skupnost, in obveznosti, ki jih naj nudi v okviru možnosti.

- Obvezne dolžnosti vključujejo:
- obvezno osnovno šolanje;
 - šolanje telesno in duševno motene mladine;
 - šolstva druge stopnje (poučevanje kot tudi domove za učence teh šol);
 - izobraževanje na visokošolskih zavodih;
 - vzgojo v vzgojno-varstvenih za predšolski in osnovnošolsko mladino;
 - plačevanje za šolanje učencev svojega področja v šolah pri delovnih organizacijah, ki bi se sicer morali šolati v njihovih zavodih;
 - stroške za prevoz učencev osnovnih šol ali oskrbo v domovih za te učence.

Obveznosti v mejah možnosti so: izdatki za malice in učne knjige v osnovnih šolah; stipendije in posojila učencem in študentom (prednost imajo kandidati za učitelje); pomoč za financiranje študentovskih domov in menz; financiranje dopolnilne izobrazbe (n. pr. glasbene šole); financiranje ustanov, ki nudijo izredno izobraževanje; financiranje znanstveno-raziskovalnega dela na področju izobrazbe in vzgoje; financiranje redijskih in televizijskih šolskih oddaj, itd.

IZRAŽENI NAMENI ZAKONSKEGA PREDLOGA

Eden namenov zakonskega predloga je bil zagotoviti večji del stalnih dohodkov za izobraževanje (približno 80% od vseh dohodkov). Predlog je predvidel 8% zvišanje dohodkov za 1. 1967, toda dejansko ne bi uvedel nobenih novih davkov ali dajatev, marveč samo opredelil vire z dohodkov najmanjše mere, ki jih je treba določiti za vzgojne namene.

Ena mnogih kritik starega šolskega sistema je bila, da je bilo šolstvo vključeno v predračune političnih tvorb in je bilo v primeru manjših ali nenadno znanih dohodkov med prvimi postavkami, kjer se je pričela

štednja. Tako je prišlo lani do kritičnega položaja na mariborski ekonomski šoli, ko so učitelji in profesorji zagrozili s stavko, če ne dobe do 25. novembra 90% plač. Plače bi moral nakazati sklad pri mestnem svetu mariborske občine, toda ta bi moral dobiti prispevke od 15 drugih občin, iz katerih obiskujejo dijaki šole. Te pa denarja niso poslale z izgovorom, da ga enostavno nimajo. Podobne težave so bolj pravilo kot izjema tudi na drugih srednjih šolah. Razlika v finančni zmogljivosti občin je razvidna tudi v velikih razlikah, ki jih poedine občine porabijo na enega učenca osnovne šole. Velenje je porabilo na pr. na učenca v 1. 1965-66 1083 N dinarjev, dočim Sentjur pri Celju samo 755 N dinarjev.

Neodvisnost od predračunov naj bi zagotovila vezanost določenih davčnih virov za šolstvo (predlagatelj so pozabili omeniti, da se spreminjajo tudi osebni dohodki kakor tudi količina blagovnega prometa in da torej dohodki za šolstvo niso tako zagotovljeni kot bi se na prvi pogled zdelo), izenačenje izdatkov na poednega učenca pa naj bi dosegli preko republiške izobraževalne skupnosti, ki bi dajala dodatna sredstva finančno šibkejšim temeljnim izobraževalnim skupnostim.

Zakonski predlog naj bi izvedel na področju izobraževanja načelo samoupravljanja, ki ga smatrajo jugoslovanski komunisti za nekaj povsem svojskega. Toda kritiki so ugotovili, da zakonski načrt tega ne dosega, marveč se od samoupravljanja oddaljuje, ker je zmanjšal vlogo vzgojiteljev v teh skupnostih in jim je naprtil še eno stopnjo birokracije.

VSESTRANSKE KRITIKE

Zakonski predlog je izzval mogoč razprav in kritik. Nekaj odlomkov objavljenih kritičnih opomb, ki so seveda le majhna izbira, ponatiskujemo v skrajšanem obsegu v tej številki SD. Najhujši odpor je očitno doživljel predlog, naj spada v pristojnost temeljnih izobraževalnih skupnosti tudi visoko šolstvo. Ker je težišče slovenskega visokega šolstva v Ljubljani, bi dobila ljubljanska izobraževalna skupnost prav svojski pomen. Ugovori so bili dvojni:

1) Visoko šolstvo je splošna narodna zadeva in zato odgovornost zanj ne more biti izročena eni izmed devetih skupnosti, marveč pripada po svoji naravi v pristojnost republiške izobraževalne skupnosti.

2) Ker bi bile za šolanje študentov visokih šol odgovorna pristojne temeljne skupnosti njihovega domovišča, bi tako ureditev povzročila tudi izredno povečanje birokracije in medsebojnega obračunavanja med ljubljansko in ostalimi temeljnimi skupnostmi.

Izjave poedinih fakultet so zlasti ostro napadle to novo razdelitev pristojnosti. Filozofska fakulteta je svojem memorandumu povedala tudi naslednje: „... Od revolucije 1. 1848 naprej je bila slovenska univerza kot temeljni pogoj dograditvi slovenske narodne kulture ena izmed osrednjih točk slovenskega narodnega političnega programa. Njena ustanovitev 1. 1919 je bila ena izmed najpomembnejših pridobitev Slovencev v stari Jugoslaviji in njena izpolnitve med osrednjimi zahtevami slovenskega naprednega študentskega gibanja med obema vojnama... S sprejetjem predloženega zakona v sedanji obliki pa bi se nosilec suverenosti slovenskega naroda... odrekel ravno eni izmed osrednjih tradicij (dalje na 4. strani)

DOGAJANJA, PREVIRANJA, MOŽNOSTI

Prilagajanje političnega in gospodarskega sistema v Jugoslaviji silnicam življenjske evolucije se nadaljuje. V tej zvezi je vredno zabeležiti in oceniti štiri spremembe, ki so sedaj v teku.

Enakopravnost jezikov

V zvezni skupščini so pripravljene predloge za spremembo poslovnika, v smislu katerih bodo vsi govori v vseh zbornicah zvezne skupščine sočasno prevajani v narodne jezike vseh republik. Vsak poslanec bo poleg mogel govoriti in svoja stališča izraziti s polno jasnostjo in prepričevalnostjo, ki jo zmora v svojem jeziku, obenem pa z zavestjo, da ga vsi razumejo. Poleg tega bo tudi vse pisno gradivo parlamentarnega poslovanja (zakonski osnutki, razlage, pripombe, poročila sklepi, zapisniki, itd.) razdeljeno posameznim poslancem v njihovih lastnih jezikih.

Novi Zbor narodov

Vzporedno z radikalno preosnovno svojega poslovanja zvezna skupščina pripravlja tudi osnutek za ustavno spremembo, ki naj oživi in okrepi vlogo Zbora narodov kot osrednjega skupščinskega organa zveze. Osnovna vprašanja, na katera bo pripravljena ustavna sprememba morala najti zadovoljive odgovore, so tri: Prvič, ali naj Zbor narodov glasuje o vseh zveznih zakonih ali le o „osnovnih“ oz. „okvirnih“; drugič, ali morajo sklepi Zbora narodov biti soglasni ali pa le kvalificiranovečinski (n. pr. dve-tretinski) in tretjič, ali morajo odposlanci posameznih republik v Zbor narodov biti izbrani iz vrst poslancev republiš-

kih ali občinskih skupščin ali na splošno iz ljudstva? Praktični pomen tretje dileme je v tem, ali bodo mogle posamezne republike pošiljati v Zbor narodov svoje najpomembnejše ljudi brez vsake formalne omejitve. Vsaka republika bo v Zboru narodov imela enako število odposlancev in njih število bo majhno. Ustavna utrditev novega Zbora narodov bo brez dvoma ena najbolj pomembnih prvin nadaljnega razvoja mednarodnih odnosov v Jugoslaviji. Po svojem značaju in položaju utegne novi Zbor narodov postati zametek postopne konfederativne preosnove Jugoslavije v zvezo enakopravnih suverenih republik.

Napredek gospodarske reforme

Zvezna skupščina je pričela razpravljati tudi o dveh pomembnih sestavnih sedanje gospodarske reforme. Prva teh je zakonski osnutek o tem, kako naj podjetja v bodoče sama določajo cene svojih proizvodov. To je jedri problem gospodarske reforme. Saj ta ne more več dolgo životartiti pod sedanjim pokrovom administrativno zamrznjenih cen. Na drugi strani pa tudi ni vseno, po kakih vodilih bodo podjetja samostojno odločala o cenah svojih proizvodov. Ako naj reforma doseže proglašeni namen večje proizvajalne učinkovitosti (boljše storilnosti), bodo morale cene biti take, da ne bodo ščitile nizke storilnosti „političnih tovarn“ in ne omogočale monopolnih dobičkov uspešnejšim podjetjem. Problem tržnih cen v Jugoslaviji je v tem, kako zajamčiti tekmovalne cene tudi v panogah, kjer je število podjetij malo. Pomanjkanje za dostojnega domačega tekmovalca bo treba nadomestiti s pripustitvijo sproščene mednarodne trgovine.

Zvezna skupščina razpravlja tudi o zakonu, ki naj omogoči udeležbo inozemskega kapitala v posameznih podjetjih. O tem naj bi zvezna skupščina bila razpravljala že lansko spomlad, pa je

Spremembe v zunanem ministrtvu?

Na brionskem plenumu su Rankoviću poleg dolge vrste drugih grehov očitali tudi, da je napolnil s svojimi ljudmi zunanje ministrtvo v Beogradu in diplomatska predstavništva po svetu. Vendar ni bilo čuti, da bi se po padcu Rankovića izvršilo kako večje čiščenje v jugoslovanski diplomaciji. Zato je razumljivo, da je v zvezi z januarskimi atentati na jugoslovanska predstavništva v Združenih državah in Kanadi sum padel na rankovićevske ljudi v teh predstavništvih, četudi, kot izgleda, v zvezi z neko zunanjo „četniško“ skupino.

Sedaj pa čitamo v BORBI (4. marca 1967), da so na seji Izvršnega odbora CK Zveze komunis-

kih ali občinskih skupščin ali na splošno iz ljudstva? Praktični pomen tretje dileme je v tem, ali bodo mogle posamezne republike pošiljati v Zbor narodov svoje najpomembnejše ljudi brez vsake formalne omejitve. Vsaka republika bo v Zboru narodov imela enako število odposlancev in njih število bo majhno. Ustavna utrditev novega Zbora narodov bo brez dvoma ena najbolj pomembnih prvin nadaljnega razvoja mednarodnih odnosov v Jugoslaviji. Po svojem značaju in položaju utegne novi Zbor narodov postati zametek postopne konfederativne preosnove Jugoslavije v zvezo enakopravnih suverenih republik.

Ustavna utrditev novega Zbora narodov bo brez dvoma ena najbolj pomembnih prvin nadaljnega razvoja mednarodnih odnosov v Jugoslaviji. Po svojem značaju in položaju utegne novi Zbor narodov postati zametek postopne konfederativne preosnove Jugoslavije v zvezo enakopravnih suverenih republik.

takrat to preprečil Aleksander Ranković kot eno izmed svojih zadnjih obstrukcij reforme predno je bil politično izločen. Po sedanjem osnutku bi se posamezna podjetja v Jugoslaviji mogla pogodbeno dogovoriti z inozemskimi podjetji za soudeležbo v kapitalu in s strokovnjaki. V odmeno bi inozemski vlagatelji ne le bili udeleženi na podjetniškem dobičku, temveč bi tudi sodelovali pri gospodarskem upravljanju podjetja toda ne pri njegovih samoupravnih odločitvah. Z drugimi besedami, inozemski partnerji bi dobili stol v sobi direktorja podjetja, ne pa sedeža pri mizi upravnega odbora, ki je po jugoslovanski ustavi organ nameščenskega samoupravljanja.

Jasno je, da bi tak zakon mogoč postati ena najpomembnejših sestavin sedanje gospodarske reforme. Vprašanje je, ali bo nov zakon dovolj prožen, da ne bo inozemske udeležbe omejil na nerazvite južne predele Jugoslavije pod pretvezo cenene delovne sile. Če bo po pričakovanem zakonu inozemskim interesentom dovoljena prosta gospodarska izbira bodo iskali sodelovanje kjerkoli bodo videli možnosti večje produktivnosti, rentabilnosti in zanesljivosti. Slovenija nudi vse tri.

Na brionskem plenumu su Rankoviću poleg dolge vrste drugih grehov očitali tudi, da je napolnil s svojimi ljudmi zunanje ministrtvo v Beogradu in diplomatska predstavništva po svetu. Vendar ni bilo čuti, da bi se po padcu Rankovića izvršilo kako večje čiščenje v jugoslovanski diplomaciji. Zato je razumljivo, da je v zvezi z januarskimi atentati na jugoslovanska predstavništva v Združenih državah in Kanadi sum padel na rankovićevske ljudi v teh predstavništvih, četudi, kot izgleda, v zvezi z neko zunanjo „četniško“ skupino.

Sedaj pa čitamo v BORBI (4. marca 1967), da so na seji Izvršnega odbora CK Zveze komunis-

Še žgoča vprašanja Zdi se mi, da se v diskusiji o teh vprašanjih lahko sklicujem na skupne ocene in skupne principe, ki so bili na zadnjem kongresu SDZLS in na sedanji seji

Še žgoča vprašanja kulture in prosvete

Prvič, nujnost večje vloge kulture in prosvete v celotnem našem razvoju zaradi nujnosti kvadrata (dalje na 4. strani)

Delo, 30. decembra 1967

Delo, 30. decembra 1967

KRIZA SLOVENSKEGA ŠOLSTVA

(nadaljevanje s tretje strani)

tega boja... Tako se slovenska nacionalna kultura spreminja v občinsko kulturo...

Univerzni svet je izbral posebno komisijo, ki naj bi pripravila v času ko so zakonski predlog za nekaj časa odstavili iz dnevnega reda, svoje protipredloge, kako mesto naj dobi in kaka sredstva naj ji bodo zagotovljena v tej finančni manipulaciji, ki daleč presega zgolj finančne vidike izobraževanja.

BISTVENE HIBE NOVEGA PREDLOGA

Solstvo ne preži vta težav zgolj v Sloveniji, marveč tudi v visoko razvitih industrijskih državah kot v nerazvitih državah, ki bi rade skrajšale zgodovinski razvoj. Ena glavnih težav je, da izobrazba danes ni več privilegij neznamne kulturne in politične elite v družbi, marveč življenjska potreba vsakega državljanca.

ŠE ZGOČA VPRAŠANJA KULTURE IN PROSVETE

(dalje s 3. strani)
Iltetne rasti naše družbe. Drugič, ugotovitev dosedanje nezadostne vloge, slabega in nestalnega materialnega položaja in nezadostne razvitosti samoupravnih oblik v kulturi in prosveti; od tod naj bi nastajala težava in stalnejših sredstev za njeno hitrejšo rast (kot je bilo rečeno v sklepih kongresa, tako da stalno raste delež nacionalnega dohodka za to področje); nujnost nadaljnega razvoja samoupravljanja in delitve po delu.

S stališča teh ocen in principov bi analiziral predlog zakona. Prvo vprašanje: ali je princip samoupravljanja neposrednih proizvajalcev v njem upoštevan.

Tako v poluradnih obrazložitvah zakona kot v samem besedilu, je govor predvsem o upravljanju občanov in o udeležbi v upravljanju onih, ki ne delajo neposredno v solstvu. Sam princip, da so najodgovornejši za upravljanje na vsakem področju neposredni delavci, je zastavljen tako v obrazložitvah kot v predlogu samem. Čeprav je to osnovni princip naše družbe, omenil bi, da v nobeni izobraževalni skupnosti ni predvideno niti to, da bi bilo vsaj 50 odstotkov članov te skupnosti neposrednih delavcev na področju izobraževanja (čeprav so bili taki predlogi).

...po pojasnilu samih sestaviteljev zakona o tem, kako naj se formirajo sredstva za izobraževanje, je bilo sprejeto izhodišče, naj bi se sredstva za izobraževanje v letu 1967 povečala za 8 odstotkov v primerjavi s predvideno potrošnjo v letu 1966. Dolej je bila potrošnja na tem področju povsem proračunsko določena, in to za 1966. leto velikokrat z zmanjšanim proračunom iz leta 1965. Pomeni: finančna baza izobraževanja se po predlogu zakona formira povsem kot podaljšek določene in verjetno tudi budžetsko skresane vsote. Torej je oblika družbene upravljanja — manj je v njem samoupravljanja — v predlogu zakona pravzaprav samo zunanja forma stare proračunske vsebine.

Formiranje posebnih izobraževalnih skupnosti samo za srednje strokovno solstvo objektivno onemogoča vzpostavljajanje take zveze med delovnimi ljudmi, ki bi jo sicer lahko pomenile te skupnosti. S tem predlogom nakazuje delovnim organizacijam — v materialni proizvodnji, kot da so njihov interes samo srednje strokovne šole, in kot da niso zainteresirane in odgovorne tudi za osnovno solstvo, tudi za višje in visoke šole, za gimnazije.

In nazadnje mesto univerze in viskih šol v predloženem organizacijskem sklepu. Izkustvo vsega našega nacionalnega boja in naše revolucije je pokazalo, da je univerza bila, in da bo ostala eden od osrednjih delov slovenskega kulturno-ustvarjalnega organizma, da ni samo vprašanje Ljubljane ali kakega drugega mesta (kot je mogoče pri kakem večjem narodu, ki ima več takih centrov). S tega stališča mislim, da je organizacijska in finančna rešitev mesta univerze v predlogu zakona neutemeljena.

Vojan Rus, Delo, 30. in 31. decembra 1966

ter storilnosti narodnega gospodarstva. Dokler je bilo šolanje bolj ali manj luksuznega značaja, so zanj lahko skrbele občine in zasebne, večkrat verske ustanove. V pretežno agrarnih državah z majhno trgovino so bila tudi v glavnem zadostna finančna sredstva iz obdavčevanja nepremičnih s katerimi so razpolagale občine. Toda med tem se je obseg solstva neprimerno povečal, učinkovitost občinam prepuščenih davkov v primeri s prometnimi in drugimi davki (dohodninskimi) ki si jih je pridržala država pa prav tako izredno zmanjšala. Ker so družbe v večini primerov zelo konservativne, najdemo trenja v zvezi s šolstvom in financiranja izobrazbe skoraj povsod. V Kanadi in Združenih državah so težave še večje zaradi ljubosumnosti, s katero branijo svoje v nastajanju držav določene pristojnosti glede solstva tako pravice kot poedine države v razmerju do federalnih vlad, ki pa razpolagajo z mnogo večjimi finančnimi sredstvi.

Pri tako majhnem narodu kot smo Slovenci postane edina univerza še vse bolj važna in pomembna narodna ustanova. Obenem z Akademijo znanosti in umetnosti je dokaz tako višine kulturnega razvoja kot narodne posebnosti. Vključitev univerze v pristojnost ene izmed devetih temeljnih skupnosti je gotovo napaka, ki je nobeno izgovarjanje in odpravljanje hierarhije v izobraževanju ali na kaka druga načela ne opravičuje.

V času, ko krajšajo sodobna prometna sredstva razdalje, se zdi, da je celotna Slovenija tako majhna, da je možno z drobitvijo finančne odgovornosti za solstvo na manjše enote iti predaleč. Vpliv državljanov na solstvo je mogoče zagotoviti tudi na več drugih načinov. Sicer je res, da moramo biti večkrat pripravljene plačati višjo ceno za marsikatero družbeno ureditev, da ohranimo višje vrednote, kot je n. pr. demokracija, toda uvažanje kompliciranih sestavov, ki ne prinašajo nikakih dodatnih dobrin, je prav tako nesmiselno. Enako je nesmiselno vezati finančno odgovornost za solstvo na temeljne izobraževalne skupnosti v času, ko narašča mobilnost prebivalstva. Čeprav je število izobraževalnih skupnosti (9) nižje kot število občin, bo ta razdeljenost že sedaj in še bolj v bodoče zahtevala komplicirano knjigovodstvo in povečano birokratizacijo, ki naj bi jo nova reforma zmanjšala.

Naravnost smešno in anahronistično je prizadevanje, da bi uporabljali gospodarske forme in pojme tudi v solstvu. Pristasi čistega komunizma bi se morda sicer sklicevali na temeljno postavko marksizma, da je kultura samo nadstavba produkcijskih odnosov, toda v 1. 1967 so komunisti molče pokopali že več marksističnih dogem in nikomur ne bodo koristili, če še naprej vztrajajo na tej. Tragikomično je zlasti njih prizadevanje stlačiti solstvo v forme, ki so jih organizirali za gospodarstvo. Včasih so to počeli nekateri zastopniki korporativizma, za katere komunisti niso izbirali privedkov, sedaj pa hočejo sami nadaljevati njihovo tradicijo.

Govorice o "tržnih cenah" izobraževalnih uslug in pripisovanje vlog "kupec" in "prodajalcev" že po svoji naravi ne bodo imele nobenega stika z realnostjo in bodo samo krinka za probleme, ki jih mora reševati vsak narod: vzkladiati posredovanje lastne kulture in njeno razvijanje ter stvariteljsko prilagajanje sodobnosti ter oblikovanju bodočnosti z zahtevami po določenih usposobljenostih, ki jih potrebuje za svoje gospodarsko in družbeno dejstvom ter s primernim določanjem dovoljnega dela narodnega dohodka za kritje finančnih potreb tega področja.

Kot so mnogi kritiki med razpravo povedali in s podatki potrdili, bi imela slovenska družba dovolj dela že s smotnejšo organizacijo obstoječega solstva in z zmanjšanjem nesoglasij med potrebami gospodarstva ter navajanjem mladine v vrsto solstva, ki ji daje zaželeno poklicno usposobljenost in podobnim, ne pa da še večja zmedo in potratnost z novimi reformami, ki že

OBRNITE SE Z ZAUPANJEM V VSEH NEPREMIONSKIH, DRUZINSKIH IN PRAVNIH ZADEVAH NA: 278 Bathurst St., Room 4, Toronto, Ont. — Empire 4-4004
CARL VIPAVEC SLOVENSKI ODVETNIK IN NOTAR
ANTONY AMBROŽIČ Barrister, Notary Public 861 College St., Toronto, Ont. Telefon: LE. 1-0715

PISMO IZ SLOVENIJE PREDVOLILNA "RAZČIŠČENJA" 1967

Težko bi opisal, koliko papirja so porabili naši časopisi, da bi prikazali ljudstvu, da bodo volitve demokratične in svobodne, da bodo resnični odraz samoupravljanja in našega socializma. Pri vsem tem so namlatili toliko prazne slame, — da ne vem kdaj jo bodo mogli spraviti na kup in odmetati. Povsod — od najvišjih mest v centrali (Srbiji), oziroma v Beogradu pa do vodstva partije v Ljubljani in drugih mestih ter do vseh forumov Socialistične zveze — povsod so "razčističevali", diskutirali in delali načrte, liko bodo izvršili postopek za izbiro kandidatov in za organizacijo volitev in seveda za volitve. Jasno je, da je partija (Zveza komunistov) že vnaprej določila, da bodo bodeči nosilci oblasti (od zveznih pod republikih in občinskih) pod končno kontrolo partije, toda da bo videz bolj demokratični in vsejudski, je pri pripravih na volitve tudi Socialistična zveza dobila nekaj besede. Tako se je pred Veliko nočjo zbral v Ljubljani Izvršni odbor Glavnega odbora Socialistične zveze pod vodstvom Vide Tomšič. Na seji so ugotovili sledeče (in to objavili v časopisih!):

"Dosedanje predvolilno politično aktivnost označuje nova kvaliteta, ki smo jo dosegli s tem, da smo uspeli povezati izbiranje možnih kandidatov z razčiščevanjem vseh protislovij našega socialističnega razvoja..." Da vsa naša družba temelji na samih protislovjih, vidimo vsak dan in nam jih ni treba razčiščevati, ali zapoznelo priznavati, kot se je to zgodilo na omenjeni seji Socialistične zveze, kjer so ugotovili tudi tole: "Danes smo si na jasnem, kaj so naši osnovni problemi in v kateri smeri jih moramo reševati..." V današnjih razmerah so posamezne še nedognane rešitve in iz njih izvira joče težave pogosto povod za pretirano poudarjanje slabosti..." To se je tudi zgodilo na kandidacijskih zborih volilcev, kjer naj bi izbirali "možne" (kandidate), ali kot pravijo temu zdaj pri nas "evidentiranje možnih kandidatov", kar še ni kandidacijski postopek, ampak samo priprava za kandidiranje. Pravijo, da hočejo s tem postopkom "preprečiti, da bi potekalo predlaganje kandidatov anarhično". Predlaganje kandidatov je bilo določeno po "zborih volilcev" in po "zborih delovnih ljudi". Kandidate so iskali za vse skupščine: zvezno, republiško in občinske. Naše skupščine se po letu 1963 ne izpraznijo več niti enkrat, ampak se vsaki dve leti zamenja polovica skupščinskih članov. Prvo polovico smo zamenjali z "volitvami" leta 1965, letos pa bomo zamenjali drugo polovico, leta 1969 zopet prvo, itd. V smislu našega socialističnega "demokratskega volilnega procesa" so v časopisih objavili imena "možnih" kandidatov s pripombo, da niso objavili vseh imen, ker so nekateri kandidatur odklonili. Ko je npr. volilna komisija pri konferenci Socialistične zveze Maribor objavila imena "evidentiranih možnih kandidatov" za zvezne in republiške poslance, ki so jih predlagali zbori volilcev, družbenopolitične organizacije, strokovna združenja in društva, so začeli analizirati seznam in ugotovili, da je med temi evidentiranimi možnimi kandidati večina penzionistov in da so ženske v veliki manjšini. Takih primerov konfuzije bi lahko naštel celo vrsto. Funkcionarji Socialistične zveze, ki jih je partija pošiljala med ljudstvo na zbere volilcev (saj je ostala bolj prikrito v

ozadju, da je s tem delala videz večje demokratičnosti), so imeli precej težek posel, ker so prišli v neposredni stik z ljudmi in njihovimi problemi. Tako je predsednica mestne konference Socialistične zveze Maribor K. Lovrenčičeva priznala dopisniku DELA (18. marca): "Obiskala sem veliko zborov volilcev Ljudje so hoteli zelo natančno vedeti, kaj bo z njihovo samoupravo... Sedanje predvolilne razprave na zborih volilcev gredo največ v to smer, ki pa jih bomo utegnili razčleniti šele na konferenci Socialistične zveze po volitvah... Ljudje, žal, nimajo vedno najboljših izkušenj iz prejšnjega obdobja. Imajo pa dober spomin. Nikakor ne pozabijo, kar jim je, recimo, obljubil odbornik ali poslanec pred štirimi leti, potem pa tisto ni nihče uresničil..." To vstaklor drži. Slovenci ljudje imajo zelo dober spomin in silno slabe izkušnje.

Samo pogledimo, kakšne kandidate so izbrali letos za zvezne in za republiške poslance. Za zvezne poslance so v Sloveniji izbrali 84 možnih kandidatov, od teh je 70 članov komunistične partije! Pa naj še kdo reče, da se je Socialistična zveza zavzemala za to, da se "zagotovi tak kadrovski sestav bodočih skupščin, ki bo dovolj širok, da bo čimbolj predstavljal progresivne sile z vseh področij družbenega življenja in vse katekorije občanov ter omejočil, kar je poglavito, kvaliteten delo skupščine" (predsednik volilne komisije ing. Vitja Rode na seji Glavnega odbora SZ, 20. marca). Se lepše je naslikal predvolilno "razčiščevanje" sam generalni sekretar SZ Jugoslavije, Beno Zupančič, ko je izjavil beograjskemu dopisniku DELA (20. marca): "Kdor ne vidi dejstva, ki se je izredno jasno pokazalo ravno zdaj, pred volitvami, da je namreč ravno v Socialistični zvezi neizmeren družbeni prostor za graditeljsko politično razpravo, za neposredno družbeno dogovarjanje, itd., ne more biti drugo kot zanjval partijski ali sindikalni ali kulturni delvave ka binetnega ali kavarniškega tipa, ki je pozabil, da je treba dati besedo ljudem, zakaj ti dandanes ne prenesejo več nikakršnega spiritaliziranja v njihovem imenu..."

Po zaposlitvi je od 84 omenjenih poslanskih kandidatov za zvezno skupščino — 36 volilnih oseb (mislim, da ni treba pojasnjevati, kdo so pri nas "volilne osebe") in 12 poklicnih (!) političnih (t. j. komunističnih) delavcev, nato sledijo profesorji, učitelji in vzgojitelji (10), pravniki in ekonomski (9), znanstvenih in kulturnih delavcev je samo pet, nobenega kmeta, pač pa dva penzionista.

Poglejmo še kako je z možnimi kandidati za republiško skupščino v Ljubljani. Izbrali so 625 kandidatov, od katerih 8 ni končalo ljudske šole! Med temi 625 kandidati je 5 delavcev, toda 264 volilnih oseb! Štirje zasebni kmetje, toda 44 poklicnih političnih delavcev! Od vseh 625 možnih kandidatov za poslance republike Slovenije — je 500 članov komunistične partije! Kako je pri "evidentiranju" in predlaganju kandidatov prišla do izraza "ljudska volja", vidimo iz dejstva, da so od teh 625 kandidatov skupine volilcev predlagale samo 44, samoupravni organi 58, toda sestanki organizacij 247 in vodstva družbenopolitičnih organizacij pa kar 276!

Vendar pa je naša predvolilna aktivnost prinesla tudi nekaj pozitivnega. Ljudje so na zborih volilcev bolj pogumno izpovedali svoje mnenje in naše funkcionarje (zlasti krajevne) kar trdo prijemali. Prišlo je celo tako daleč, da so na volilnih zborih celo bivši partizanski borci javno zabavljali čez vse s pripombo:

Motorizirana Slovenija

Po najnovejših podatkih se je število osebnih avtomobilov lani povečalo za 12 tisoč 600, tako da jih je bilo vsega 68.022, naproti 55.391 leta 1965 in 43.065 v letu 1964. V petih letih se je število osebnih avtomobilov v Sloveniji skoraj potrojilo. Autobusov je bilo 1.280 (prejšnje leto 1.162) in raznih specialnih avtomobilov 1.011 (906). Tovornjakov je bilo registriranih 10. 379. Skupaj je imela Slovenija lani 112.763 motornih vozil.

"Smo se za to borili?" Tega pa seveda režim in vodstvo partije nista mogla več trpeti. Znali so se pred kočljivim problemom: kako krotiti in zamašiti usta svojim nekdanjim borcem. Ker so se taki izpadi proti celotnemu družbenemu sistemu in vodstvu začeli množiti, se je 16. marca sestal izvršni komite Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije pod vodstvom sekretarja Franca Popita in sprejel stališče, "da ne bi smeli posploševati posameznih primerov, ko nekateri bivši borci nastopajo v volilni kampanji z gesli in stališči, ki izpričujejo nerazumevanje samoupravljanja in temeljnih načel socialistične družbe. Zveza borcev je poklicana, da v javnem političnem življenju... prepreči, da bi lahko posameznik ustvarjal malodušje, nezaupanje, razdor in neenotnost." Da nekateri bivši borci izpričujejo nerazumevanje temeljnih načel socialistične družbe, je jasno in ponovno dokazuje, da se večina borcev v partizanih ni borila za tak socializem, ki ga že 22 let vodi peščica partijcev. V naši družbi ni bolj prevaranih in razočaranih ljudi, kot so tisti partizani, ki so šli v hribe iz plemenitih nagibov, da se bodo borili za resnično svobodo in boljšo bodočnost slovenskega naroda. In njim zdaj Centralni komite priporoča, "da se je treba prizadevati za pravilno vrednotenje naše revolucije in njenih pridobitev, proti vsem poskusom razvednotenja in pačenja njenih smotrov". V poročilu izvršnega komiteja partije je dalje rečeno: "Nenehno je treba imeti pred očmi zgodovinsko dejstvo, da je bil narodno-osvobodilni boj, ki je potekal ob nesorazmerju sil našega naroda in daleč premočnega sovražnika, poročstvo naše neodvisne poti v socializem... Samoupravni sistem pomeni zaupanje v delovne kolektive in človeka, kakor je bil narodno-osvobodilni boj prežet z zaupanjem v večino slovenskega naroda."

To je pa že tako debela laž, da so bivši borci prvi, ki se smeji, če jim Centralni komite po tolikih letih še vedno ponavlja take pravljice. Ker je najlažje pomiriti nezadovoljstvo po receptu starih Rimljanov "panem et circensibus" je Centralni komite najprej spomnil bivše borce, koliko materialnih, zdravstveno-socialnih in drugih ugodnosti že uživajo ter naredil nekaj novih obljub. Komite obljublja, da bo nastopil proti težnjam, "da bi nekorkoli prikazoval pozitivno zakonsko urejanje teh problemov kot družbeni privilegij in solunastvo", ter da bo ustanovil posebno strokovno službo za brezplačno pravno pomoč bivšim borcem. Pravi tudi, da bivše borce ne bi smeli prezgodaj upokojevati. Komite je mnenja, da je treba borce "bolje seznanjati z vsemi perečimi problemi družbe, s pojavi klerikalizma in poskusih novega belogardizma, z raznimi mednarodnimi zapleti in pritiski in drugim". Svetuje jim tudi, naj se bolj ukvarjajo s pisanjem kronik in spominov in jih tolaži, da so si "s takimi akcijami, ki so bile povezane z revolucijo in partizansko tradicijo, kot so pomoči Vietnamu... povečali svoj ugled!"

Tako, vidite, je v Sloveniji pred volitvami leta 1967. Res, prava predvolilna komedija! Koliko "demokratskih" ljudskih volitev smo že imeli, pa kaj so nam prinesle? Pri vsakih volitvah nam pravijo: "Zdaj pa smo si na jasnem, kaj so naši osnovni problemi!" Jaz pa pravim: Ljudje so si že 22 let na jasnem, da od encpartijske komunistične samovlade (ki ima v rokah tajno policijo) ne bo rešitve in ne svobode. Prava svoboda bo zasijala slovenskemu narodu šele takrat, ko bodo razpustili

V lastnem zrcalu

TRIDESET NEMIH ODBORNIKOV

"V pametnem zapisku stoji, da v neki občinski skupščini sedi trideset odbornikov, ki v svoji štiriletni mandatni dobi niso na sejah niti enkrat odprli usta... Nič se ne bodo razburjali, če jim boste povedali, da so na vseh sejah molčali, ker niso v nekem pametnem času prišli do besede. Do te pa niso prišli, ker so pred njimi nastopali govorniki takekale kova:

"Tovariši, tovarišice odborniki! Nakazan problem je res problematičen. Strinjam se s predgovornikom, da naša računica ni bila preveč dobra, da bi bilo treba še veliko storiti, če bi hoteli problem zmanjšati. Kako torej razrešiti ta problem? Strinjam se s predgovornikom, da je problem tako problematičen, da je treba nekaj storiti, da se reši. Zato predlagam, da se vsi zavedamo, da je problematičnost problema res velik problem in da se je treba te problematične problema tike takoj lotiti kot problema, ki nas tišči. Strinjam se s predgovornikom, da bomo sicer imeli še večji problem. Zatorej vas pozivam, tovariši, da nadvse resno začnemo z reševanjem — po mojem izrazu čisto osebno mnenje, tovariši — tega resnično problematičnega vprašanja, ki je problem za nas vse, za vso našo družbo..."

DELO, 31. jan

Kadrovska struktura...

"Po svojih skromnih močeh po magam kadrovske službi v našem podjetju. In da povem kar naravnost: toliko hrupa okrog kadrovske politike me vznemirja. Kot discipliniran človek sem prebral vse dokumente, sklepe, poročila, informacije, statistike, priporočila ankete in pisma o kadrovskih problemih... V našem statutu je točno določeno, kakšna izobrazba je potrebna za neko delovno mesto. Res smo pred kratkim statut popravili, da smo lahko sprejeli novega šefa, ki sicer ne bi imel potrebnih pogojev. Tudi v razpisu za nekoga drugega smo navedli poleg visokošolske izobrazbe tudi osnovno šolo, zato pa smo zahtevali toliko več prakse na vodilnem mestu. Vse je bilo zakonito in dobili smo človeka, ki smo ga želeli."

Velimir Batič, DELO, 17. febr.

● V obeh katoliških bogoslovjih v Češko-Slovaški je letos 80 bogoslovcev. Prva leta po vojni jih je bilo okrog 1.500.

● Avstrijski katoliški tedenk Die Fuerche poroča 3. decembra med kratkimi novicami tudi naslednje: "Koroški škof dr. Koestner je posvetil kapelo v novo ustanovljenem slovenskem dijaškem domu „Korotan“ na Dunaju. Dijaški dom je bil ustanovljen na pobudo p. Tomancica (pravilno: Tomaziča) ob podpori prosvetnega ministra, dunajske nadškofije, ljubljanske niverze in dunajske mestne občine. Dom je odprl zvezni kancler dr. Klaus, udeležil pa se je proslave tudi jugoslovanski poslanik na Dunaju."

UDBO, ko bodo uvedli resnično svobodo tiska — predvsem pa, ko bodo člani Socialistične zveze končno imeli dovolj poguma spoznati, da je rešitev v samostojnem političnem delu in nastopu, neodvisno od partije in njeneje vodstva, ko bo naša Socialistična zveza postala resnično organizacija delovnega ljudstva, se otrešla vse partijske navlake, postavila svoj program in šla na volitve samostojno, s svojim programom in kandidati, tako da bodo slovenski volilci lahko svobodno in brez strahu pred posledicami — izbirali med dvema strankama in oddali svoj glas tistim kandidatom, za katere so prepričani, da so vredni njihovega zaupanja, in ki v zakonodajnih telesih ne bodo glasovali po direktivah partije, ampak resnično zastopali in izražali voljo in interes ljudstva — tako kot je v vaših demokracijah na Zapadu, kamor Slovenci spadamo in kamor so uprta tudi vsa naša upanja!

S to željo Vam pošiljam veličinčne pozdrave za praznik Vstajenja! Vaš A. B. C.

Knjižnice

Na območju mariborske, lenarske in slovenskoobmočjske občinske stanje knjižnic ni zadovoljivo

Tisti, ki se aktivno ukvarjajo s knjižničarstvom v teh predelih Slovenije, bodo rekli, da sem izbral zelo mil izraz, ko sem zapisal, da stanje v knjižnicah "ni zadovoljivo". Po podatkih, ki so na razpolago, bi namreč, vsaj za nekatere, lahko mirno zapisal, da je stanje "porazno" ali "obupno". In nihče mi ne bi mogel očitati, da pretiravam.

...V obeh velikih knjižnicah v Mariboru in o Studijski knjižnici tu ne bo govora. Čeprav stanje v njih ni idealno, je vendarle v primerjavi s knjižnicami na podeželju na višini. O knjižnicah v manjših krajih lahko mirno zapisem, da komaj životarijo. Ponekod se knjižni fond giblje le okoli številke 500, kolikor je najmanj potrebno, da lahko knjižnica sploh deluje. Denarja za nabavo novih knjig je bilo izredno malo. Tako je 11 knjižnic v bivši mariborski občini Center dobilo od 70.000 do 150.000 S dinarjev, za kar so lahko nakupile od 16 do 50 novih knjig. Za nakup knjig pa je bilo prvotno določeno kar milijon dinarjev več.

Drugi problem, ki tare te knjižnice in ki je značilen za vse območje, o katerem govorimo, je pomanjkanje primernih prostorov. Če vzamemo spet za primer že prej omenjenih 11 knjižnic, štiri "živijo" v docela neprimerenih prostorih, tri si delijo prostor z mladinskim klubom, štiri pa imajo vsaj za silo urejene prostore.

Naposled je treba omeniti še nekaj, kar je za nadaljnjo rast knjižnic važno: v mnogih knjižnicah delajo knjižničarji, ki so za to delo povsem nezainteresirani ali pa so mnogo premalom. Nekoliko je brez dvoma krivo stališče, ki ga imajo v kraju do knjižničarja, ko je je treba nagraditi. Največkrat menijo, da lahko knjižničarji delajo zastonj ali za smotno nizke honorar.

Franc Srimpf, DELO, 7. januarja 1967

Zakon naj zaščiti dijake

...Naj to zahtevo (po zakoniti omejitvi števila neplačanih ur prakse — op. ur.) spet podkrepi s prakso iz medicinske šole. Učenke opravijo v času svojega šolanja približno 2000 ur prakse v bolnišnici; te prakse nimajo plačane. Celo malico, ki so jo zahtevali starši, je vodstvo bolnišnice odbilo. Seveda gre pri tem primeru za eno tako šolo in eno tako bolnišnico. Toda že dejstvo, da je to legalno mogoče, je dovolj, da se v prihodnje kaj takega prepreči...

Janez Ferbar, DELO, 14. decembra 1966

VERA JE FAKTOR...

"Vera je faktor, s katerim je treba še danes računati. O tem ni dvoma."

Do tega izsledka je prišel Sociološki inštitut češoslovaške akademije znanosti po daljših raziskovanjih v različnih delih države.

V splošnem so ugotovili, da je v preteklih 5-10 letih narastel obisk cerkve pri mladostnikih. Do te ugotovitve so prišli po poizvedovanjih pri odraslih v podjetjih in mladostnikov v šolah.

Inštitut je namreč odredil anonimna poizvedovanja in anonimni pisci so svoje izjave oddali v zaprtih ovitkih. Vseh odgovorov sicer še niso do potankosti pregledali, vendar je mogoče že sedaj ugotoviti, da ima vera v ljudstvu še vedno "relativno široko podlago" in da ostane zato ideologija, katere ni mogoče prezreti. Iz vprašanj, katera vera je najvplivnejša, se je jasno izkazalo, da je to katoliška vera. Najmanjši pa je ta vpliv pri protestantih.

V splošnem menijo, da je 30 odstotkov ateistov, 30 odstotkov prepričanih vernikov in 40 odstotkov versko indiferentnih.

Največ ateistov, okrog 35 odstotkov, je v starosti od 30 do 40 let. Najvišji odstotek indiferentnih, se pravi teh, ki niso prepričani verniki pa tudi ne verniki, pripada generaciji, ki je prva rastle po drugi svetovni vojni.

● Maribor. Za stolnega dekana lavantinske škofije je bil imenovan po smrti msgr. Umeka msgr. Franc Hrstelj.

Koncert v soboto, 11. marca 1967 v dvorani Marije Pomagaj v Torontu.

Sodelovali so: Otroški in mladinski zbor Sole Marije Pomagaj, oktet Slovenskih fantov, folklorna skupina Slovenske šole M. P., Fojsova harmonikarska šola in kot gostje „St. Joseph's Travellers“.

Otvoril je koncert 42 grl močan otroški zbor, ki je pod vodstvom č. g. Toneta Zrnca zapel enoglasno Janeza Kuharja „Otrok materi“ ob spremljavi klavirja. Sledila je znana „Na planinah lušno biti“, zapeta dvoglasno, a capella, kateri je sledila goriška „Ta tičica“, dvoglasna in spremljana s klavirjem.

Zelo discipliniran zborček, krasen glasovni material. Glasovi so bili čisti in otroci so odpeli svoj program brezhibno. Posebno jim je ležala „Na planinah lušno biti“.

Anica Mihevc in Marjetka Skubic sta štiričrno odigrali klavirsko sonato št. 6 L. von Beethovna. Že večkrat sem omenil dejstvo, da na festivalih navadno zahtevajo igranje brez uporabe not. Mislim, da ni drugače na torontskem Kiwanis festivalu, kjer sta omenjeni pianistki nastopili menda z istim komadom in dosegli dobro oceno (menda 85 točk). Tudi na tem večeru bi bolj prepričevalno dokazali znanje in bolje bi zaigrali brez uporabe not. Veseli smo pa lahko dejstva, da je še nekaj naše mladine zainteresirane na igranju klavirja.

Za pianistkama je nastopil mladinski zbor šole Marije Pomagaj, menda 50 glasov močan. Na žalost je nastopil le s 3 točkami in sicer so zapeli triglasno „Zbadljivka“ in iz naše zakladnice junaških pesmi prekmursko „Lepa Jana“ in pa koroško „Od kneza Marka“, obe zadnji v priredbi prof. Matija Tomca. Čeprav sem slišal nasprotno glasove, češ, zakaj so izbrali take pesmi, se mi zdi, da je prav, da nam zbor poda na koncertih prav vsako panogo naše pevske zakladnice.

Prekmurska o „Lepi Jani“ je grajena kar široko, prehaja iz enoglasja v štiriglasje. Zbor se je znebil nekaterih manirizmov, ki sem jih včasih grajal in to le v dobro izvajanju. Klavirska spremljava je mestoma bila preglasna. Zbor, kot je, je zmožen se lotiti težjih nalog.

Vedno pa se mi vsiljuje vprašanje, kaj z mladimi pevci, ko bodo mnogi njih spreminjali glasove. Dirigent si ustvarja naraščaj za mladinski zbor v njegovem otroškem zboru, na drugem koncu pa ni nič poskrbljeno za nadaljevanje. Rabimo dober mešan zbor in Toronto je edini center v Kanadi, kjer bi ga mogli imeti. Združiti bi se pa morale sile obojnega Toronta.

Sledil je nastop folklorne skupine šole M. P. v koreografiji Cirila Soršaka so izvajali polko „Nagelj“. Zdi se mi izvajanje je bilo enotnejše, kot včasih. Skoda, da je oder premajhen, da bi nam ta skupina pokazala kaj večjega.

Zadosti velik pa je bil oder za nastop „najmlajših“, ki so pripravili gledalcem nekaj pristranskih trenutkov.

Novost to pot je bil nastop gostov in sicer so nastopile gojenke St. Joseph's College v Torontu, ki so si dale ime „St. Joseph's Travellers“. Ob spremljavi dveh kitar so zapele ameriško tradicionalno „He was my brother“, kanadsko „The water is wide“ in zopet ameriško tradicionalno „You can tell the world“. Vse tri so bile lepo zapete, ne dabišle pevke v ekstreme, ki smo jih od podobnih skupin navajeni slišati. Posebno kanadsko „The water is wide“ so zapele prav od srca, da prav z neko pobožnostjo, če smem tako reči. In če vsa kanadska mladina tako čuti ob 100-tem rojstnem dnevu Kanade kot je to bilo čutili ob izvajanju te pesmi pri izvajalkah, potem se za bodočnost Kanade ni treba bati. Bil je njihov nastop prijetna novost tega koncerta in gotovo po volji mlademu rodu, pa tudi meni. Upam, da to ne bo osamljen nastop, ampak da se ponovi še kdaj.

Nato sta nastopila Marjan in Andrej Kolarič, prvi kot klarinetist in drugi kot spremljevalec na klavirju. Zaigrala sta znano „Canadian sunset“. Mladi pianist

je svojega brata posekal v vsakem oziru in izgledalo je, da je bilo klarinetistu kar po volji. Spričo premočnega klavirja je pa klarinet „zašel“ predno je sonce zašlo.

Zelo posrečen je bil nastop slovenskih mladenk, ki ne vem, kdo jih je vadil. So pa zelo posrečeno in efektivno podale ples, ki je bil prva novost po prvi svetovni vojni — govorim o „Charlestonu“ namreč. Napovedovalec g. Cekuta ga je pomaknil malo preveč nazaj. Toda, če me vse ne vara, le nisem še tako star. Zdi se mi pač, da mu bo kakih 41 ali 42 let; takrat sem namreč zahajal v plesno šolo, ne toliko zaradi plesa, bi skoro lahko dejal, pač pa sem bolj željno čakal, da je plesni orkester zaključil in sem jaz tolkel po klavirju in tako podaljšal ples vsaj še za pol ure. Tudi „Charlestona“ sem se lotil. Bil je izraz dobe, ko je po prvi svetovni vojni nastopilo za nekaj časa blagostanje. In kakor to ni dolgo trajalo, tudi „Charleston“ ni postal star. (Ne domišljaj si tudi ne, da bi dobil ime po meni, če je že nastopil takrat, ko sem jaz zašel na plesišče.)

Po drugem odmoru je nastopil oktet Slovenskih fantov, pod vodstvom č. g. Zrnca. Zapeli so Sattnerjevo „Pogled v nedolžno oko“ in pa Jerebovo „Moj deklič“. Moram reči, da dirigent ni bil tako uspešen z oktetom kakor z njegovim mladinskim zborom. Tudi preveč na široko jih je razporedil; nekaj takega si lahko privoščijo ljubljanski „Slovenski oktet“, katerega člani imajo do skrajnosti razvite glasove, močne in jim je komunikacija že kar prirojena. Ta naš torontski oktet je šele v nastajanju. Nekateri od pevcev tišče usta zaprta, tako glas ne more ven (Zavijmo glavnik v tenak papir, dajmo si ga na usta, pihajmo nanj, pa bo zvenelo cvileče.) V prvi kitici Sattnerjeve se je opazilo posebno, ko prvi bas prevzame vodstvo, da so bili razglašeni, druga je že bila boljša. Vsekakor je pa pozdraviti njihov nastop in želim jim mnogo napredka.

Marjan Kolarič je zopet nastopil z njegovim klarinetom, spremljala ga je pri klavirju ga. Božena Naughton. Predstavila sta nam L. M. Skerjanca, ki je znan kot eden najplodovitejših slovenskih skladateljev za klavirske skladbe.

Odigrala sta „Ostinato“ in „Scherzino“, prva skladba, kar že beseda pove z glavno temo, ki se stalno ponavlja, druga lažja, šaljivega značaja in hitrejša. Obe sta bili efektivni in klarinetist je tu ob primerno podrejeni klavirski spremljavi prišel do veljave; izkazal se je dobrega instrumentalista in mu je le želeli mnogo uspeha v bodočnosti.

Zaključila je večer Fojsova harmonikarska šola pod vodstvom Matije Lebarja. Kot prvo so zaigrali madžarski ples št. 3 Johanna Brahmsa. Kot solist je nastopil v tej Drago Molajnar Lebar vodi orkester z močno roko in zato ni stran potov. Zdi se mi pa, da smo vse to že slišali in je bila to le ponovitev.

Brata Pleško sta zaigrala Albina Fakin a „Pastirsko“. Prijetna stvarca in dobro zaigrana.

Silvija Ovečjak (harmonika) in Anica Ovečjak (kitara) sta zaigrali morda prevečkrat igrano in popularno „Granada“. Vedno in vedno še užje in poslušalci se je ne naveličajo. V njej ima izvajalec možnost pokazati vso bravuro. Silvijo Ovečjakovo poznamo že, da zaigra z dvema instrumentoma, ne samo z enim: z harmoniko in z dušo. Primerno dopolnilo ji je bila njena sestra s kitarsko spremljavo.

Neločljivi duetini par Marija Babič in Silvija Ovečjak sta zaigrali še „Kresnice“. In dobro sta ukresale.

Zaključil je zopet harmonikarski orkester pod M. Lebarjem, ki je zaključil z znano „Lady of Spain“. Odlično igrana. Da ne bodo poslušalci mislili, da Lebar počiva samo na starih lavorikah, bo treba v prihodnje kaj novega naštudirati.

Ce so se ikoga moje opombe v prejšnjih poročilih prijele kar se „crescendiranja“ tiče, ki mu pa niso bile namenjene, je bil to g. Cekuta, ki je od točke do toč-

ČE BI TI IMEL VAŽNI PRAVNI PROBLEM, BI TI LAHKO PLAČAL NJEGOVO USLUŽNOST?

Sedaj lahko.

Kriminalna ali privatna tožba ali važni legalni nasvet vas lahko stane več, kot zmorete.

A vendar, pravica zavisi od obeh. Nemojte plačati odvetnika — je ena zadnjih zaprek do pravice v okviru zakona.

Toda to ni več zapreka v Ontariu. 29. marca 1967 je stopil v veljavo v Ontariu zakon o legalni pomoči. Zagotavlja, da nobenemu prebivalcu ne bo odrečena legalna pravica vsled pomanjkanja denarja.

Sami si izberete vašega odvetnika.

Napravite morate prošnjo na njega ali krajevnega ravnatelja. Potem odločijo, količino vsoto legalnih stroškov boste sami plačali, ali pa celo nič. Razlika je plačana iz posebnega sklada za legalno pomoč, ki ga nudi Ontarijska vlada. To uslužnost upravlja "The Law Society of Upper Canada".

Niti sodišče niti javnost ne vedo, da ste dobili legalno pomoč. Vse je zasebna stvar med vami in vašim odvetnikom.

To je nam sodišče rešitev na svetu za rešitev finančnih težav v legalnih slučajih.

The Law Society of Upper Canada.

ONTARIO
PROVINCE OF OPPORTUNITY

Nova uslužnost "Ontario Legal Assistance Plan" -- stopila v veljavo 29. marca 1967.

Naslov vašega lokalnega krajevnega ravnatelja dobite od vašega odvetnika ali pa od uradu pokrajinskega ravnatelja (Provincial Director), na 425 University Ave., Toronto.

Novice iz SLOVENIJE

• **Koncem februarja** je bil sprejet zakon, da preneha višja gospodinjstva šola v Grobljah obstajati z internatom.

• **Lani so slovenski arhivi:** Arhiv Slovenije in krajevni arhivi v Celju, Kopru, Ljubljani ter

Mariboru ter arhiva v Ptuj in Piranu ustanovili Skupnost arhivov Slovenije, da bi mogli enotno reševati probleme, pred katerimi so skoraj brez moči; naloženo jim je preveliko odgovornosti. Ne da bi imeli za to delo dovolj strokovnih delavcev in dovolj prostora za razporeditev gradiva. Glede števila osebja so slovenski arhivi celo mnogo na slabšem kot je državno povprečje, ki seveda kot običajno vlogo napovedovalke opravila gđ. Metka Suligoj, ki je pa spričo zgovornosti g. Cekute bila kar preveč zadana. Zato njej velja danes zaključna pripomba, da bo morala svojnega partnerja držati malo za povodce ali pa bo morala ona malo „crescendirati“.

Drago Ložar

ke „crescendirati“ in ob nastopu okteta Slovenskih fantov dosegel višek. Bil je dobro razporejen kot že kmalu ne. V angleščini je seveda kot običajno vlogo napovedovalke opravila gđ. Metka Suligoj, ki je pa spričo zgovornosti g. Cekute bila kar preveč zadana. Zato njej velja danes zaključna pripomba, da bo morala svojnega partnerja držati malo za povodce ali pa bo morala ona malo „crescendirati“.

(nadaljevanje na 6. strani)

EHRlichov SPOMINSKI SKLAD

Za preučevanje slovenskega razvoja

V pripravi na 25-letnico smrti profesorja Lamberta Ehrlicha se obračamo na vse, ki soglašajo s konstruktivnimi naporji za preučevanje svobodnejšega razvoja v Sloveniji, da prispevajo v poseben "Ehrlichov spominski sklad za preučevanje slovenskega razvoja" za kritje stroškov, ki so zvezani s tem neodvisnim delom, ki ni deležno nobene subvencije od nikoder.

Pravilno tolmačiti in spremljati razvoj k uresničenju slovenskih ciljev, je resno in potrebno delo, ki zasluži podporo vseh svobodnih ljudi slovenskega porekla.

Denarni prispevki v "Ehrlichov spominski sklad za preučevanje slovenskega razvoja" naj se s to označbo naslavlja s čeki ali denarnimi nakazili na: "Slovenska hranilnica in posojilnica" (št. 1708), 646 Euclid Ave, Toronto, Ont. Canada.

Mate Resman
za Slovensko državno gibanje.

Rudolf Cuješ
glavni urednik
"Slovenske Države"

Ciril A. Zebot
in imenu učencev in prijateljev
profesorja Lamberta Ehrlicha

NOVICE IZ SLOVENIJE

(dalje s 5. strani) Prof. dr. Stojan Pretnar je zapisal v Naših razgledih (11. februarja 1967, str. 59) v „Glosi o vijudnosti“, da je obiskal v začetku decembra 1966 v Pragi dr. Otona Berkopca, svojega sošolca slučajno nekaj dni po njegovem šestdesetem rojstnem dnevu. Berkopčevo stanovanje je bilo polno cvetic in voščil. „Med vsemi pismenimi in ustnimi, osebnimi in uradnimi ni bilo nobenega od jugoslovanskega poslaništva v Pragi! Pravim 'jugoslovanskega', ker mi je težko zapisati, da je bilo to 'naše' diplomatsko predstavništvo.“

• Za letošnjo Veliko noč so bile na razpolago na trgu verske velikonočne razglednice, ki jih je izdala Zadruga katoliških duhovnikov.

• Beneški Slovenci so zopet obnovili svoj verski list DOM. Enajst številki tega lista je izšlo pred 39 leti, toda na pritisk fašizma je list prenehal izhajati. Nastovna stran ima v sredini tipični beneško-slovenski dom, na levi Sv. Višarje in na desni Staro goro. List je namenjen beneškim Slovincem doma in tudi beneškim izseljencem po drugih krajih Italije in po širnem svetu.

Bombni napadi tudi v Sloveniji

„Ameriška domovina“ v Clevelandu, Ohio, je objavila 14. februarja novico, do so razstrelili v isti noči, ko je bilo napadenih več jugoslovanskih predstavništev v Severni Ameriki tudi komunistične spomenike v Sloveniji. Ameriška domovina poroča takole:

„Zanimiva je med tem novica, ki jo prinaša pismo iz Skofje Loke. Piše, da so v noči od 28. na 29. januar, torej v istem času, kot so bili izvedeni napadi na zastopstva SFRJ v Ameriki in Kanadi, delno razstrelili spomenike 'Narodno-osvobodilne borbe' v Zebnici, pri Sv. Duhu, v Stari Loki, Ratečah in Godešču. Da bi te spomenike razstreljevala 'bela garda' ali politična emigracija, res ni mogoče misliti. Pismo namiguje, da so jih razstrelili nekdanji partizani in podporniki 'Narodno-osvobodilne borbe', ki so razočarani nad 'pridobitvam' te borbe in jezni na sebe, ker so se dali vleči tako dolgo za nos, in na tiste, ki so jih za nos vlekli.“

Jugoslavija — med najbolj zadolženimi državami sveta

Washington, 23. jan. 1967. — Svetovna banka je na prošnjo konferenca Zdrženih narodov o rgovini in gospodarskem razvoju izdala poročilo, iz katerega je razvidno, da je Jugoslavija med desetimi najbolj zadolženimi državami sveta, in najbolj zadolžena v Evropi. Poročilo navaja, da so države v razvoju ob koncu leta 1965 dolgovale skupno 7 milijard dolarjev. Med najbolj zadolženimi državami sveta so: Jugoslavija, Argentina, Brazilija, Čile, Ghana, Koreja, Mehiko, Nigerija, Peru in Združena arabska republika. Svetovna banka opozarja te države, naj si ne nakopujejo novih dolgov. — To poročilo je bilo izročeno generalne-

ga gradu so pokopali 18. januarja lazarista preč. Antona Berleca, ki je umrl v starosti 74 let.

• V sloveniji bo letos praznovalo veliko duhovnikov visoke mašniške jubileje, če jih Bog ohrani pri življenju: Biseromašnik: Ignacij Marinčič — St. Vid pri Stični. Zlatomašniki: upok. prof. Franc Belec, Miloš Carf, Anton Gornik, Anton Hostnik, Jože Hostnik, Ivan Kljun, Ciril Podražaj, Kosta Jernejko Seljak, Franc Suštar, Alojzij Zupan, Anton Logar, SDB, msgr. Franc Hrastelj, Vinko Munda, Andrej Pirc, Alojzij Pirš, Franc Rakun, Jakob Skočič, Matija Zadravec, Anton Cerar, Alojzij Kodermanc, Rafael Morel in Ivan Semič.

Stirje duhovniki ljubljanske nadškofije so na tem, da praznujejo 90-letnico svojega rojstva: Pavel Perko, dr. Jože Demšar, dr. Janko Arnež in Ivan Erjavec.

• Profesor psihologije dr. Anton Trstenjak, novi dekan Teološke fakultete v Ljubljani, je prevzel dekanat 4. januarja 1967. Poleg strokovnih razprav v znanstvenih revijah je napisal za Mohorjevo družbo vrsto psiholoških knjig: Med ljudmi, Pot do človeka, Človek v stiski, Če bi še enkrat živel.

• Jože Kokalj je izdal v obliki knjige sociološko razpravo: „Obisk nedeljske službe božje“. V njej navaja izsledke religiozno-socioloških raziskav v svetu, nato podaja študijo o družbeni strukturi obiskovalcev nedeljske maše v neki župniji.

• Na pokopališču Mirenske-

mu tajniku Združenih narodov U Thantu.

• Ko so imeli jezuiti po zaključku zasedanja avdienco pri papežu, je zastopal evropske jezuite pater Kozelj, ki že dolgo časa deluje v Zagrebu.

• V mestu Calgary, Alberta, so ustanovili novo zadrugo — pogrebno zadrugo. Zadnja leta se po vsej Severni Ameriki množijo protesti proti pretiranemu stroškom in agresivnim metodam pogrebnih zavodov, ki vsiljujejo zmedeni svojim luksuzne pogrebe, za katere morajo mnogokrat še dolga leta plačevati. Namen zadruge so opredelili: „pospeševati dostojanstvo in preprosto pogrebne ureditev in zagotovitev primerne pogreba za člane po zmernih cenah.“

ga gradu so pokopali 18. januarja lazarista preč. Antona Berleca, ki je umrl v starosti 74 let.

• V sloveniji bo letos praznovalo veliko duhovnikov visoke mašniške jubileje, če jih Bog ohrani pri življenju: Biseromašnik: Ignacij Marinčič — St. Vid pri Stični. Zlatomašniki: upok. prof. Franc Belec, Miloš Carf, Anton Gornik, Anton Hostnik, Jože Hostnik, Ivan Kljun, Ciril Podražaj, Kosta Jernejko Seljak, Franc Suštar, Alojzij Zupan, Anton Logar, SDB, msgr. Franc Hrastelj, Vinko Munda, Andrej Pirc, Alojzij Pirš, Franc Rakun, Jakob Skočič, Matija Zadravec, Anton Cerar, Alojzij Kodermanc, Rafael Morel in Ivan Semič.

Stirje duhovniki ljubljanske nadškofije so na tem, da praznujejo 90-letnico svojega rojstva: Pavel Perko, dr. Jože Demšar, dr. Janko Arnež in Ivan Erjavec.

• Profesor psihologije dr. Anton Trstenjak, novi dekan Teološke fakultete v Ljubljani, je prevzel dekanat 4. januarja 1967. Poleg strokovnih razprav v znanstvenih revijah je napisal za Mohorjevo družbo vrsto psiholoških knjig: Med ljudmi, Pot do človeka, Človek v stiski, Če bi še enkrat živel.

• Jože Kokalj je izdal v obliki knjige sociološko razpravo: „Obisk nedeljske službe božje“. V njej navaja izsledke religiozno-socioloških raziskav v svetu, nato podaja študijo o družbeni strukturi obiskovalcev nedeljske maše v neki župniji.

• Na pokopališču Mirenske-

Kaj morate vedeti o davku v Kanadi

V Kanadi plačate davek, če živite ali delate v tej deželi, neglede na državljanstvo. Davek plačate od dohodka, tudi od onega, ki ga dobite iz tujine po vstopu v Kanado. Družinske olajšave in zdravniške izdatke ter druge stvari, ki so odobrene, odšteje in na ostanek računete vaše plačilo davka.

Vsi prebivalci Kanade, ki prejemajo obdavčljive dohodke morajo vpsolati davčne listine (Tax Return) do 30. aprila vsako leto, četudi vam je vaš delodajalec že odtegnil davek od vaše plače. Vsaka oseba, ki vam je plačala plačo ali dohodnino, vam mora izstaviti T 4 listek, na katerem je zapisan vaš zaslužek in višina odtegljaja. Te listke vam razdelijo pred 28. februarjem vsako leto in vi morate priložiti eno od teh kopij z vašo davčno listino (Tax Return). Ko odposljete vašo davčno listino (Tax Return) morate plačati, še ne plačano razliko davka, prav tako pa z isto listino zahtevate povračilo, če ste preplačali davek.

Tiskanice, ki jih uporabljate za vaše davčno poročilo dobite na vseh poštinih uradih, kakor tudi v davčnih uradih (Taxation Division Offices). Če je vaš dohodek v obliki plače, uporabljajte kratko T 1 tiskanico (T 1 Short Form). Če pa je vaš dohodek bolj "zapletene" narave in vsebuje stvari kot najemnina, komisija, itd, uporabite splošno T 1 tiskanico (T 1 General Form).

Brezplačne knjižice z razlago so pridrajane tem tiskanicom, ki vam razložijo, kako izpolnite pravilno tiskanice. Če rabite pomoč, telefonirajte ali pa obiščite najbližji davčni urad (Federal Taxation Office). Navet in pomoč sta vam brezplačno in zaupno nudena. V nekaterih predelih so tozadevni uradi in telefoni na razpolago tudi ponoči. Pazite na tozadevna sporočila v časopisih in radio.

Letos vključuje vaša davčna lista (Income Tax Return) tudi prostor, v katerem vpišete vašo zahtevo po povračilu vašega prekovplačila za kanadski pokojninski sklad (Canada Pension Plan). To prekovplačilo je lahko nastalo vsled zamenjave dela ali časa, kako dolgo ste delali. Popolna objasnitev je vključena v informacijski knjižici, ki pride z vašimi davčnimi listinami.

Potem, ko ste poslali vašo prvo davčno listino (Income Tax Return), smo dali vaše ime na listo naše pošte in v naslednjih letih boste dobili vaše davčne listine odposlane na vas osebno. Prosimo, uporabljate te "osebne" davčne listine. Naslovni listek vsebuje razpoznavno številko, ki povspeši pregled vaše davčne listine. To nam tudi pomaga, da vam pošljemo nazaj hitro vaše prekovplačilo.

DEPARTMENT OF NATIONAL REVENUE

THE HON. E. J. BENSON, MINISTER

• Slovenski tenorist prof. Anton Dermota, ki je posebno znan po svojih interpretacijah Mozarta, je prejel od papeža Pavla VI. visoko odlikovanje komturnega križa reda Gregorija Velikega. Odlikovanje mu je izročil osebno dunajski kardinal Koenig. Prof. Dermota je pokazal svojo slovensko zavednost tudi za časa nazizma. Na nekem koncertu v Grazu ni samo vstavljal tudi slovenske pesmi, ampak jih je tudi še dodal izven programa. Navdušenje je bilo seveda velikansko, ker je bilo v dvorani mnogo

Slovencev iz Štajerske, ki so bili v Grazu manj ogroženi kot Slovenci kot pa doma.

• Zadruga katoliških duhovnikov v Ljubljani je prevzela pobudo od Mohorjeve družbe, da bo izdala novo izdajo življenja svetnikov. Uredniški odbor strokovnjakov bo ohranil vse dobre strani prejšnjih izdaj, toda pri novi izdaji bo upošteval vsa kritična dognanja zadnjega časa, razen tega pa si bo prizadeval prikazati svetnike takšno, da bodo našli odmev v sodobnem svetu. Urednik je prof. dr. Maks Miklavčič. Delo bo izšlo pod novim naslovom „Leto svetnikov“. Predvidevajo 4 knjige po približno 600 strani.

• Slovenski škofje bodo vodili letos Slovence na dvoje romanj v aprilu bodo romali v Rim.

kjer se bodo kot drugi narodi udeležili verskih slovesnosti ob 1900-letnici mučeniške smrti Petra in Pavla. V maju pa bodo vodili romarje k Gospe Sveti na Koroško, da proslave dve obletnici. Prvo obletnico, 1200-letnico prihoda sv. Modesta na Koroško (863) bodo slavili z zamudo, ker sta jo takrat smrti papeža Janeza XXIII. in pa ljubljanskega nadškofa Antona Vovka preprečili, druga obletnica pa je 1100-letnica posvetitve prvih treh slovenskih duhovnikov v Rimu ob prilike potrditve slovenskega bogoslužja, ki sta ga pripravila sv. brata Ciril in Metod (papež Honorij za božič 867).

• Zborovanja tajništva za nemernike v Rimu, ki ga vodi kardinal Koenig se je udeležil tudi slovenski škof — apostolski administrator Janez Jenko.

SLOVITI ANGLEŠKI TEOLOG JE ZAPUSTIL CERKEV

Med sodobnimi vodilnimi katoliškimi teologi je bilo znano in zelo upoštevano ime angleškega bogoslovnega profesorja Charlesa Davisa. S svojimi knjigami, članki in predavanji je odločujoče so vplival na prenovitev sodobne teologije. Čeprav je živel v Angliji, je bil zelo upoštevan tudi v Severni Ameriki. Med njegova bolj znana dela spadajo knjige kot Liturgija in nauk (Liturgy and Doctrine) in Teologija za našo dobo (Theology for Today). Njegova privlačnost je bila toliko večja, ker je znal podajati svoje misli v obliki, ki je bila dojemljiva tudi ljudem, ki niso vajeni pretirano abstraktnega mišljenja.

Njegova nedavna javna izjava, da izstopa iz Cerkev, je povzročila mnogo začudenja in tudi bolečine, ker se je izkazalo, da je postala temu resnemu in iskrenemu iskalcu sodobne oblike vere sociološka oblika Cerkev kamen spotike. Davis je izjavil, da je organizirana Cerkev glavna ovira za popolno krščanstvo: „Uvidel sem, da je Cerkev, kakršna obstaja in deluje danes, ovira v življenju prepričanih katoličanov, ki jih poznam in občudujem. Cerkev ni vir vrednot, ki jih cenijo in pospešujejo. Zame ni mogoče ločiti odločnega krščanstva od resnice in brige za ljudi. In nobenega od teh ne vidim v uradni Cerkvi. Zelo so zaskrbljeni za avtoriteto na škodo resnice in neprestano me užalostajo primeri škode, ki je prizadejana ljudem po delovanju neosebnega in nesvobodnega sistema.“

Ena težav, ki jih Davis ni premozel, je bila gotovo njegova nezadostna izobrazba v družboslovju. Premalo realnosti je pripisoval človeškemu elementu v Cerkvi, ki se ravna po družboslovnih zakonitostih. Ena teh je tudi, da je vsaka ustanova v

Teihard de Chardin in sovjetski ateisti

Ljubljanska „Družina“ je objavila pred kratkim zanimivo poročilo o razpravi Jurija Levade v sovjetski reviji „Nauka i religiozno bilstvo konservativna — in kolikor večja postane, toliko bolj začno v njej prevladovati birokratične in legalistične poteze. Kadar postane birokracija sama sebi namen in začne črka postave ubijati duha, je ustanova sama blizu razpada. Toda uspešna obnova mora priti kljub temu od znotraj. Le premnogokrat je potrebna heroična mera potrpežljivosti in nevhvaležnega truda, celo direktne obsodbe (prva Tomazova dela so bila prepovedana in Teihard de Chardin, o katerega duhu pravijo, da je narekoval mnogo stavkov v dokumentih II. Vatikanskega koncila, ni smel objaviti svojih del, dokler je živel; danes priznani laični inštituti so bili trikrat izrecno prepovedani, itd.), toda vsi poskusi obnove od zunaj so obsojeni na neuspeh. Povzročijo lahko revolucijo, razkol, toda obenem z nekoličnim dobrim povzročijo veliko škodo, za katero je večkrat treba stoletij, predno se bolečine začelijo in se razmere vsaj do neke mere normalizirajo. Protestantovska reformacija je dovolj zgovoren dokaz. Razmere v katoliški Cerkvi so zorele v podobno smer. Na srečo smemo upati, da je II. Vatikanski koncil potrebo ponovnega razklopa vsaj za družbo odpravil, čeprav kaže primer Davisa, da se bodo poedinci in to mnogi med najboljšimi, iz zloмили nad to dilemo. Naj Sveti Duh razsvetli tiste, ki so v Cerkvi na vodilnih mestih, ob tragičnih primerih kot tem, da pomeni zaviranje v načelu sprejete obnove nepotrebno izgubo mnogih med najboljšimi. Davis se je izločil iz vidne Cerkve sam, kdo drugi Luthrova kova utegne potegniti za sabo tudi množico.

„Avtor študije, Jurij Levada, poziva svoje bralce, naj se izogibajo naivnih sodb 'za reklamo in protireklamo'. Pove, da je bil Teihard obenem lojalen katoličan in zvest znanosti. Take splošne, dodaja Levada, tako tuje našemu načinu mišljenja, niso več redkost v svetu znanstvenikov kapitalističnega Zahoda. Na vsak način moremo mi, 'prepričani ateisti in materialisti brati z zanimanjem Teihardova dela. Razumeti moramo skrivnost njegovega vpliva na napredne intelektualne plasti Zahoda...“

„Po mnenju ruskih časopisov preteklih let je bil človek lahko dober in veren, toda neveden in primitiven. Celotno učen in veren, toda hinavski. Sedaj pa prepričani ateisti priznava in si upa zapisati da so ljudje, ki delajo za napredek znanosti, ki 'boleče iščejo pota boljše bodočnosti' in ob tem ostanejo zvesti svojemu Bogu...“ („Družina“, št. 23, str. 259.)

• Na Poljskem sta bila pred nedavnim obsojena na visoko denarno globo dva katoliška duhovnika, ker sta pokazala izven cerkve — ob priliki praznov v zvezi s tisočletnico pokristjanjenja Poljakov — belo-rumeno papeško zastavo.

Stanovsjska stiska omejuje dostop na visoke šole

Ljubljana

Študij postaja v naši družbi privilegij. Na ljubljansko univerzo se je v študijskem letu 1966-67 vpisalo 45 odstotkov novincev s stalnim prebivališčem na področju ljubljanskih občin.

Sistem štipendiranja, ki že nekaj let ni mogel jamčiti uveljavljanje družbenega interesa glede visokokvalificiranosti kadrov, se je v letošnjem letu podrli kot hiša iz kart. Pravzaprav se ni podrli, ker ga nikoli nismo imeli. In ta trditve ni izvirna, ker na področju denarne stiske študirajoče mladine ni več prostora za izvirne ugotovitve. Povedali smo, prej ali pozneje vse — naredili pa malo več kot nič.

...Danes, bolj kot kdajkoli doslej, pomenijo življenjski stroški tisto razpotje, kjer velja za mladino iz družin z nizkimi osebnimi dohodki, za otroke nerazviti regij obvezen „STOP“. Bre družbene pomoči v tej ali oni obliki so tej mladini vrata na univerzo nepreklicno zaprta. Na družba se obojja na reprodukcijsko inteligence iz njenih lastnih vrst oz. mestnega prebivalstva.

...Študij mora biti dostopen vsakomur, to je ustava pravica vsakogar. DOLŽNOST vseh družbenih dejavnikov pa je, zagotoviti možnosti izobraževanja vsaj najsposobnejšim. Prepuščanje selekcije mlade generacije stihiji oziroma finančnim zmogljivostim pomeni zavestno dopuščati siromašenje intelektualnega potenciala naroda. Ničnega nima namena predpisovati receptov ali odpirati stare realne in navidezne dileme o načinih in možnostih družbene intervencije. Čas je zrel, da se vprašanje enkrat za vselej enotno in zakonito reši!

Tega se je bolj kot kdajkoli doslej treba zavedati v trenutku, ko so se iluzije o enakih možno-

Stanovsjska stiska omejuje dostop na visoke šole

Ljubljana

Študij postaja v naši družbi privilegij. Na ljubljansko univerzo se je v študijskem letu 1966-67 vpisalo 45 odstotkov novincev s stalnim prebivališčem na področju ljubljanskih občin.

Sistem štipendiranja, ki že nekaj let ni mogel jamčiti uveljavljanje družbenega interesa glede visokokvalificiranosti kadrov, se je v letošnjem letu podrli kot hiša iz kart. Pravzaprav se ni podrli, ker ga nikoli nismo imeli. In ta trditve ni izvirna, ker na področju denarne stiske študirajoče mladine ni več prostora za izvirne ugotovitve. Povedali smo, prej ali pozneje vse — naredili pa malo več kot nič.

...Danes, bolj kot kdajkoli doslej, pomenijo življenjski stroški tisto razpotje, kjer velja za mladino iz družin z nizkimi osebnimi dohodki, za otroke nerazviti regij obvezen „STOP“. Bre družbene pomoči v tej ali oni obliki so tej mladini vrata na univerzo nepreklicno zaprta. Na družba se obojja na reprodukcijsko inteligence iz njenih lastnih vrst oz. mestnega prebivalstva.

...Študij mora biti dostopen vsakomur, to je ustava pravica vsakogar. DOLŽNOST vseh družbenih dejavnikov pa je, zagotoviti možnosti izobraževanja vsaj najsposobnejšim. Prepuščanje selekcije mlade generacije stihiji oziroma finančnim zmogljivostim pomeni zavestno dopuščati siromašenje intelektualnega potenciala naroda. Ničnega nima namena predpisovati receptov ali odpirati stare realne in navidezne dileme o načinih in možnostih družbene intervencije. Čas je zrel, da se vprašanje enkrat za vselej enotno in zakonito reši!

Tega se je bolj kot kdajkoli doslej treba zavedati v trenutku, ko so se iluzije o enakih možno-

stih za izobraževanje izničile. Ivo Vajgl, NAŠI RAZGLEDI, 8. oktobra 1966)

Maribor

Ob podatku, da se je letos na ljubljansko univerzo vpisalo 44,4 odst. novincev iz litijske, kamniške in petih ljubljanskih občin, mnoge zanima, kakšna je regionalna struktura mariborskih novincev.

Tudi na mariborski visokošolskih zavodih je največ novincev iz treh mariborskih občin (to je iz mesta) in iz bližnje okolice Maribora — 419 novincev. Iz vseh občin, ki sodijo v mariborsko izobrazovalno skupnost (mariborske občine Center, Tabor in Tezno, Lenart, Ormož, Ptuj, in Slovenska Bistrica) se je vpisalo skupaj 487 novincev ali 54,73 odstotkov!

Najmanj novincev pa je iz kranjske (občine Jesenice, Kranj, Radovljica in Skofja Loka) in novomeške (občine Novo mesto, Metlika in Črnomelj) izobrazovalne skupnosti — iz vsake 1,12 odst. Iz Prekmurja pa je letos v Mariboru 4,87 odst. novincev. Skupno je iz Slovenije 85,15 odst. novincev, iz drugih republik 12,93 odst., iz drugih držav pa 1,92 odst.

Štipendijo prejema le 90 novincev ali približno 10 odst. od vpisanih. Gospodarske organizacije štipendirajo 66 novincev, občine 20, republiški skladi in zavodi enega in ostali tri novince. Povprečna štipendija pa je 25 tisoč S din.

Kako pa je s posojili? Komisija pri združenju je odobrila posojilo 90 novincem, ki bodo na mesec (vsi skupaj) prejeli 1.840.000 S din.

AKTUALNI PRAVOPIS

(Gradivo za sodobni slovar. Nabira in zapisuje Janez Nebodigatreba, Ljubljana)

kollektiv — skupnost. Pri nas neizbežen pojem pri vsakem govoru ali nagovoru. Pojem, ki predstavlja delovno skupnost, kjer pa vsak vleče na svojo stran (ND). Zadnje čase pomeni tudi skupnost ljudi, ki delajo skupaj in tudi skupaj nastradajo. Vsa naša družba sloni na kolektivnih komar — komar. Pri nas je ta pojem znan predvsem po tem, ker znamo velikokrat narediti iz komarja slona. (ND)

komercialen — trgovski. Pojem, ki je danes tako rekoč prevzel vse sektorje našega življenja in delovanja. Danes je pri nas komercialno že: šolstvo, zdravstvo, kultura, itd. Edino, kar je pravzaprav še najmanj komercialno, je naša zunanja trgovina. (ND)

komolec — komolec. Kdor hoče pri nas naprej priti, mora uporabljati komolec.

kompetenten — pristojen. Pojem, ki je pri nas zelo relativen. Kadar je v vprašanju kakšna neprijetna zadeva, je za njo kompetenten vedno kdo — drug. (ND)

komplificir — zapletiti, zapletati, zamotati. Življenjski cilj nekaterih naših strokovnjakov za razna vprašanja, posebno v administraciji in upravi

kompromis — srednja pot, ki v našem družbenem razvoju ni poznana, ker gremo samo v ekstrema

21 LET STARI?

Ko postanete 21. niste več zavarovani preko strašev. Sami se morate zavarovati v teku 30 dni. Tiskovine za prijavo dobite v banki v bolnici ali pa od "Commission".

NOVO DELO?

Da ostanete zavarovani, se držite navodil ki so na vašem bolniškem "Certificate of Payment — Form 104", ki vam ga mora dati vaš sedanji delodajalec, ko ga zapustite.

NOVOPOROČENCI?

Družinska ("Family") bolniška premija mora biti sedaj plačana, da krije moža in ženo. Obvestite vašo skupino ("Group") takaj, ALI, če oba plačujeta direktno, obvestita "Commission".

Your ONTARIO HOSPITAL INSURANCE Plan

Ontario Hospital Services Commission, Toronto 7, Ontario.

splošno izogibajo. Če slišiš: „Ta je komunist!“ pomeni: Bodi previden!

konfiscirati — zapleniti, nasilno odvzeti. In našim sistemom je kar udomačeno državniško dejanje visokih funkcionarjev — zveznih in republiških — ki so v blagor delovnega ljudstva zaplenili vsako vilo, ki jim je bila všeč

konflikt — spor navzkrižje. Oznaka za našo družbeno stvarnost. Zadnje čase so začeli govoriti o „pojavi konfliktnih situacij“, kar pomeni polomijo, ki so jo prinesli razni zakoni

konfuzija — zmeda, popolna nejasnost. Konfuzijo najlažje najdemo v govorih in razpravah naših vodilnih komunistov

konglomerat — skupek, zmes, mešanica vsega mogočega in nemogočega, npr. današnja Jugoslavija

konkurenca — prasto, svobodno tekovanje. V gospodarstvu pomeni sistem, ki je eden izmed temeljev uspešnega gospodarskega razvoja povsod, razven v našem socializmu

kontinuiteta — neprekinjeno nadaljevanje. Praktična posledica rotacije ali rotiranja naših voditeljev

kontrola — pregled, nadziranje. Ena glavnih nalog UDBe tudi po padcu Rankovića. Na absolutni kontroli komunistične partije je grajena in se razvija vsa naša demokracija.

korito — korito. Znan pojem. Pomeni tudi donosni položaj v naši družbi, kjer se stekajo razne ugodnosti na škodo drugih; postal je najvišji ideal, za katerega se tepejo vsi komunisti. Koritarji so ljudje, ki se z vsemi silami oklepajo svojega položaja, od katerega se ne dajo več odreniti (to so vsi naši vodilni komunisti, ki že 20 let samo rotirajo od enega korita do drugega)

(nadaljevanje sledi)